

INSTYTUT BADAŃ LITERACKICH POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Institute of Literary Research Polish Academy of Sciences

CENTRUM
HUMANISTYKI
CYFROWEJ

CYFROWE LITERATUROZNAWSTWO

STARE PYTANIA – NOWE MOŻLIWOŚCI

DR MACIEJ MARYL
CENTRUM HUMANISTYKI CYFROWEJ IBL PAN

SPOTKANIA Z HUMANISTYKĄ CYFROWĄ
UNIwersytet Wrocławski
27.10.2017

www.ibl.waw.pl

ul. Nowy Świat 72, 00-330 Warsaw, Poland
phone/fax: (22) 826 99 45, (22) 65 72 895
e-mail: sekretariat@ibl.waw.pl

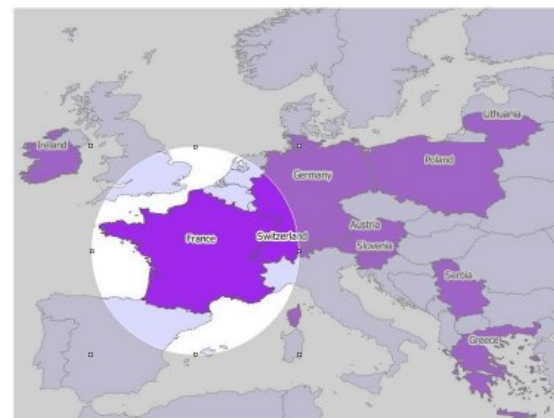
Kim są cyfrowi humaniści (w Polsce)?

- Europejska ankieta DARIAH przeprowadzona na przełomie 2014 i 2015
- Polska wersja opracowana przez CHC IBL PAN i PCSS
- 152 odpowiedzi z Polski
- Ankieta pokazuje generalne tendencje w środowisku osób zainteresowanych humanistyką cyfrową
 - Tłumaczenie: Maciej Maryl
 - Korekta: Piotr Wciślik (CHC), Michał Kozak, Marcin Werla, (PCSS)
 - Testy: Joanna Andrusiewicz, Łukasz Bukowiecki, Aleksandra Wójtowicz (CHC)

DARIAH VCC2 DiMPO

POLAND

Report on the DARIAH Digital Practices in the Arts and Humanities Web Survey 2014.

Author: Maciej Maryl (Institute of Literary Research of the Polish Academy of Sciences)

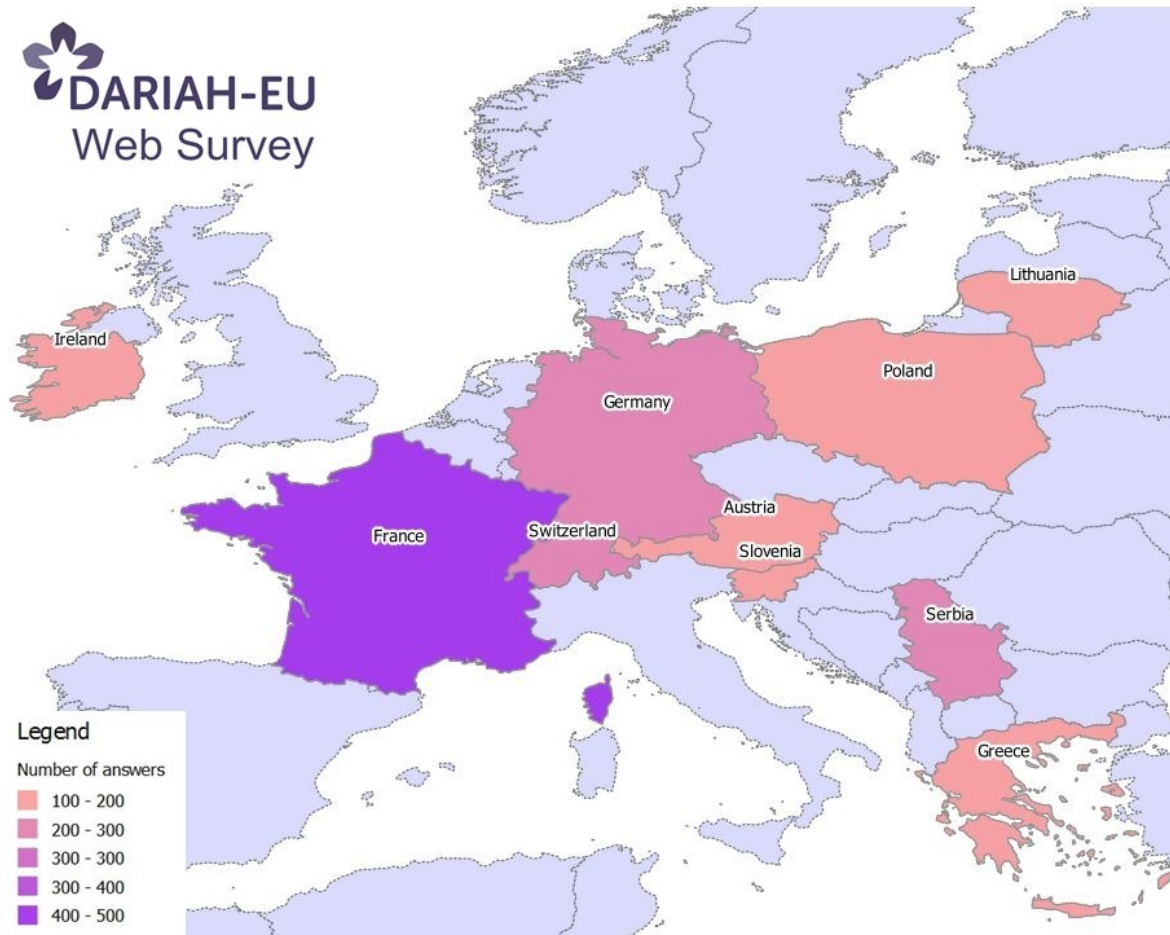
Ankieta DARIAH

2,177 respondentów w Europie

10 języków

This work has been conducted as part of a larger survey, conducted in 2014-15 by the Digital Methods and Practices Observatory (DiMPO) Working Group of DARIAH-EU, the Digital Advanced Research Infrastructure for the Arts and Humanities in Europe project

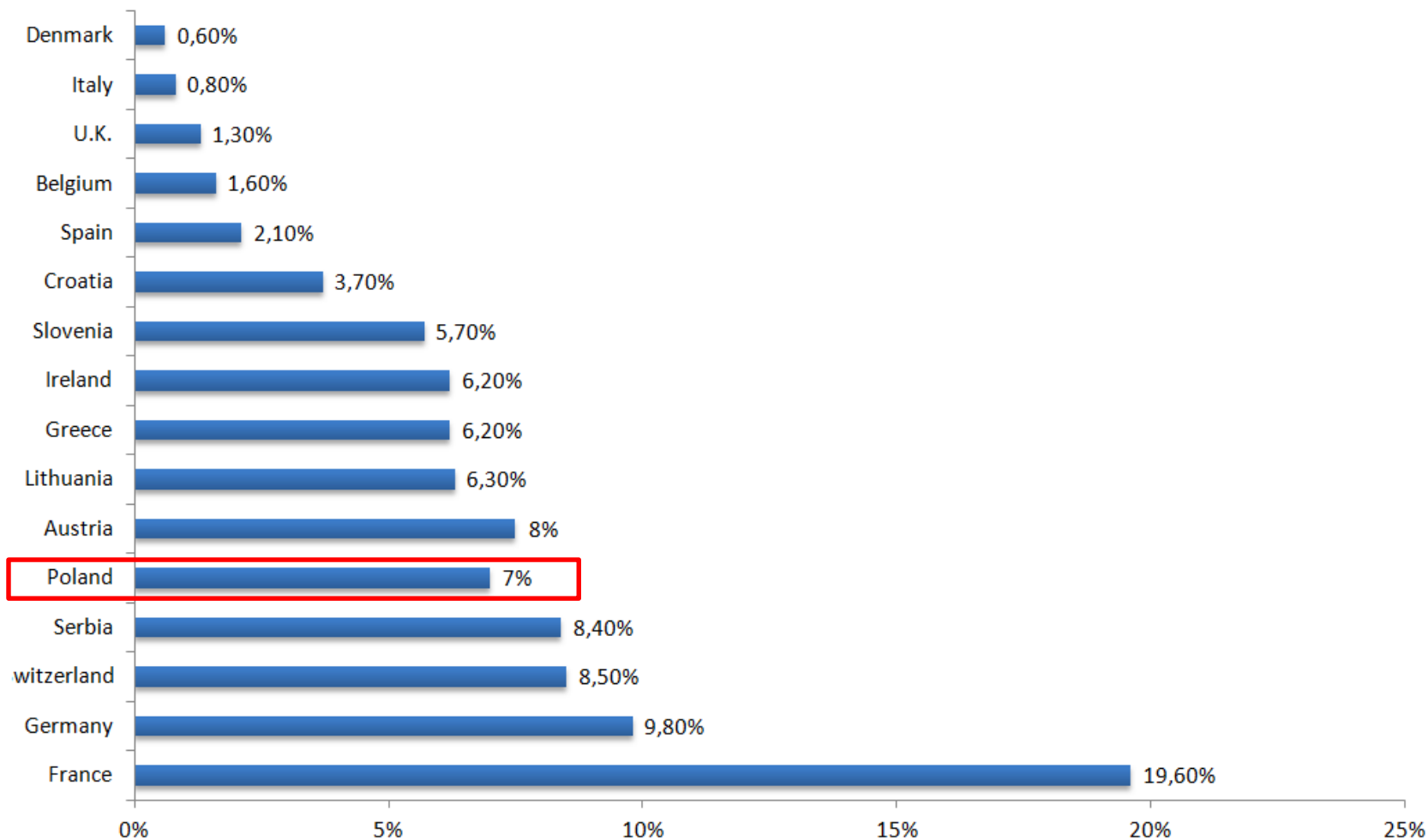
 DARIAH-EU
Web Survey

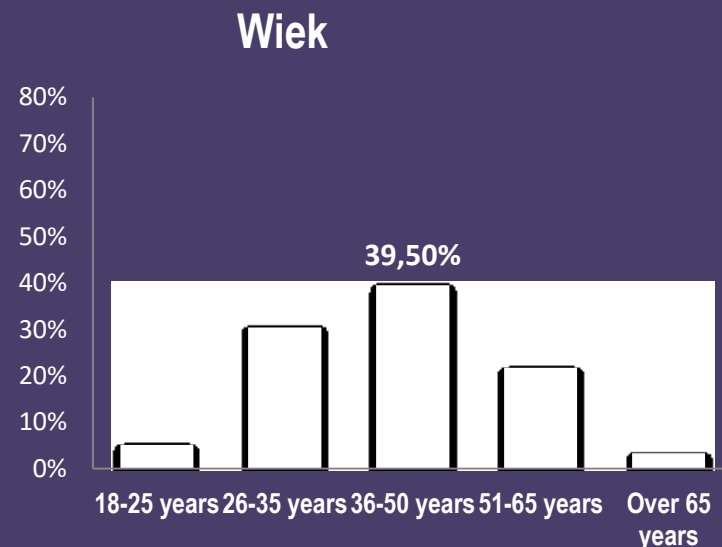
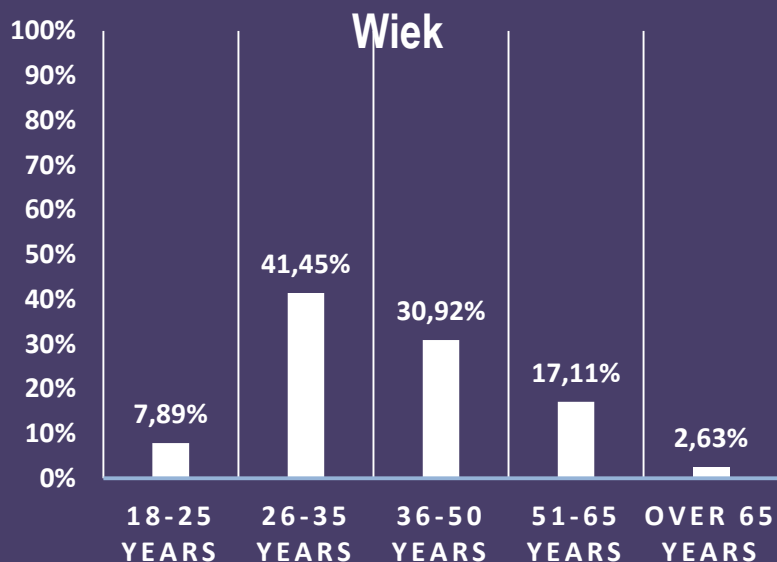
Wyniki sondażu

- Główny raport ukaże się wkrótce
- Dallas, C., Chatzidiakou, N., Maryl, M., Bernardou, A., Clivaz, C., Cunningham, J., Dabek, M., et al. (2016). “Europejski Sondaż Praktyk Cyfrowych w Humanistyce i Naukach o Sztuce. Najważniejsze Wyniki (wersja Polska)”, przeł. Maciej Maryl. DOI:10.5281/zenodo.259522. [[PDF](#)]
- Maryl, M. (2017) “Kim są polscy humaniści cyfrowi?” *Teksty Drugie* 1 (163): 286-300. DOI: 10.18318/td.2017.1.24. [[PDF](#)]
- Maryl, M. (2014) „F5: odświeżanie filologii” *Teksty Drugie* 2 (146): 9-20. [[PDF](#)]

Próba

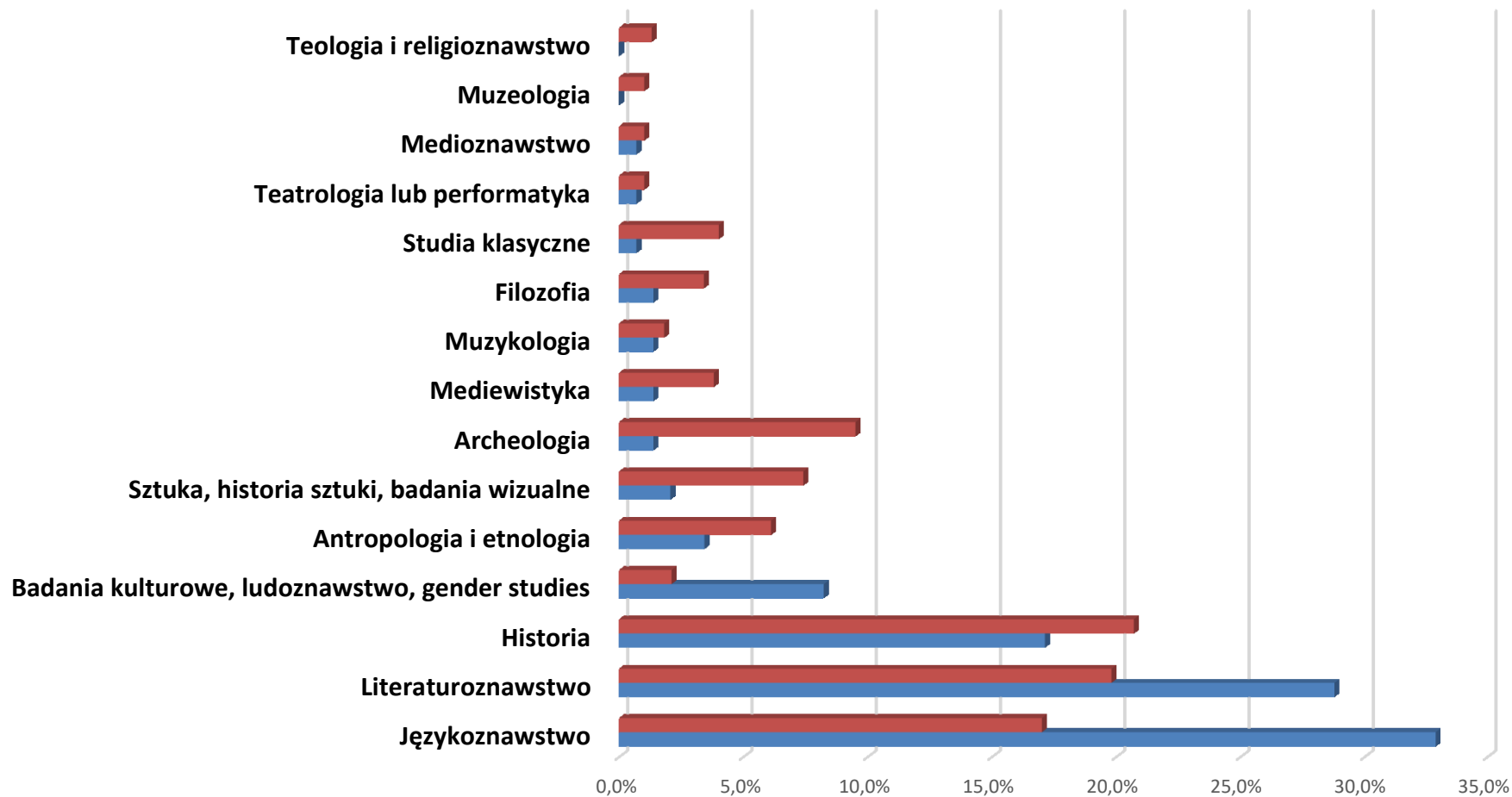
Dane demograficzne (próba polska i europejska)

Dyscypliny

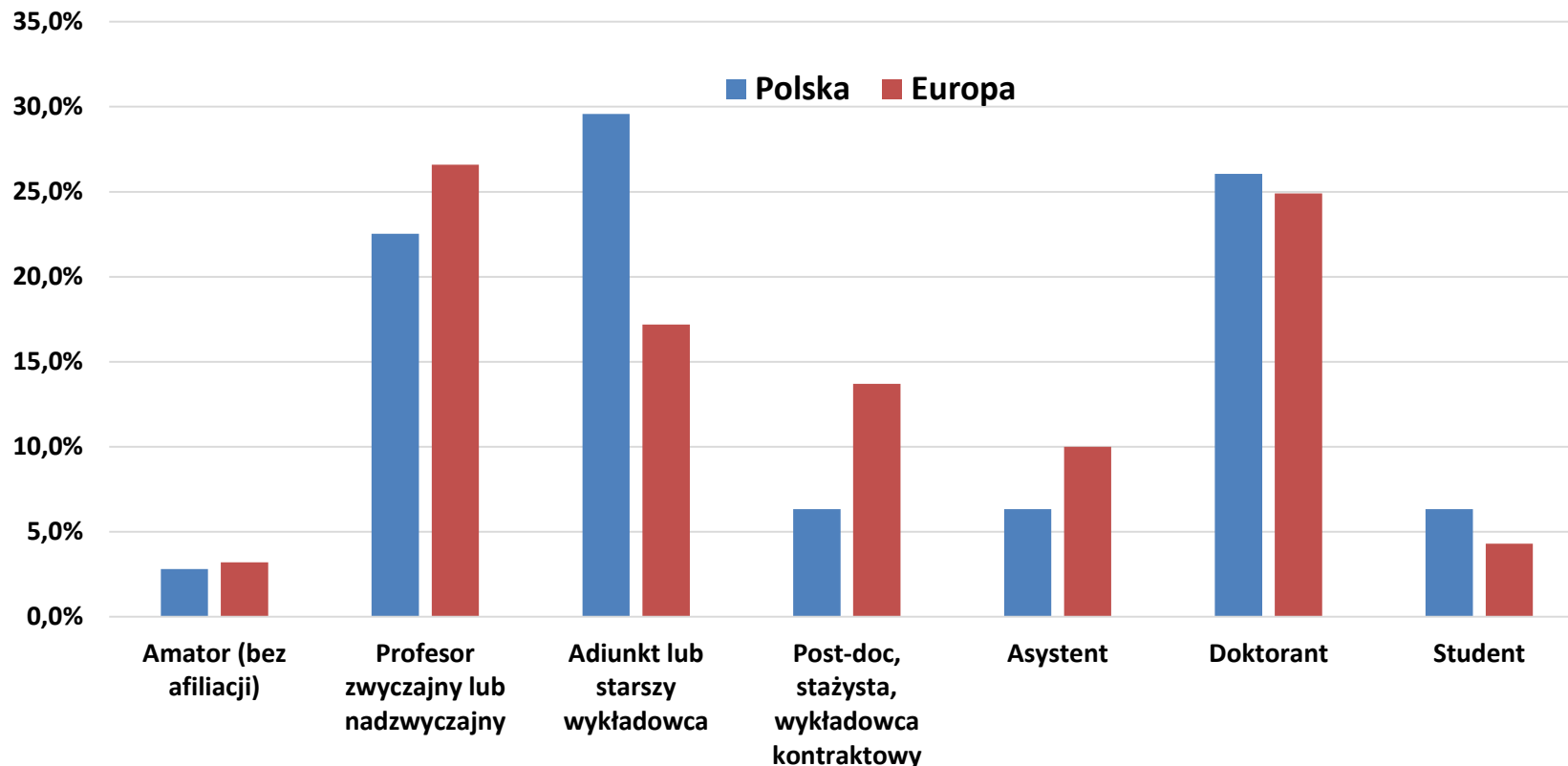
■ Europa ■ Polska

Przekrój dyscyplinarny

Status zawodowy

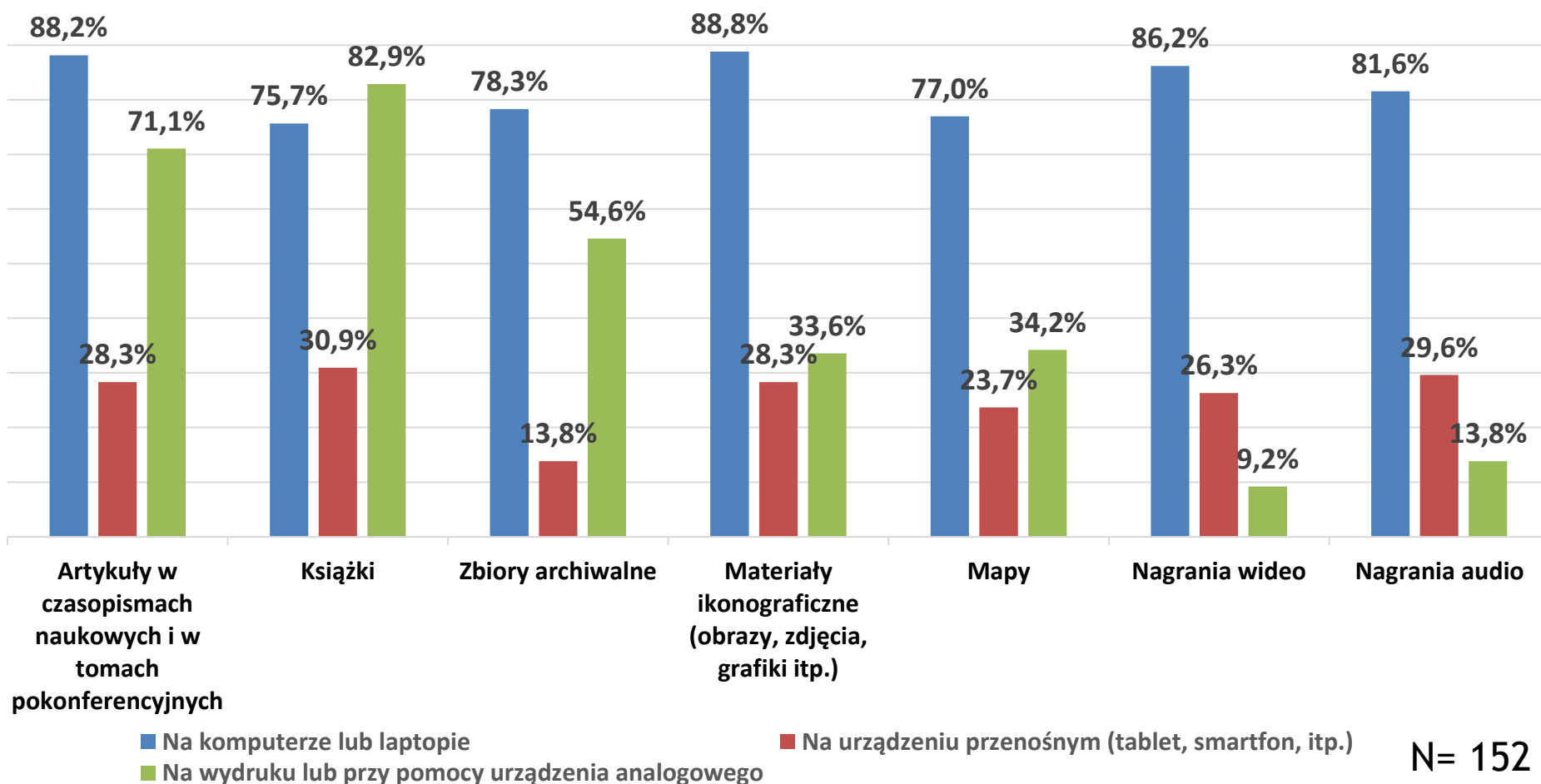
Status zawodowy respondentów

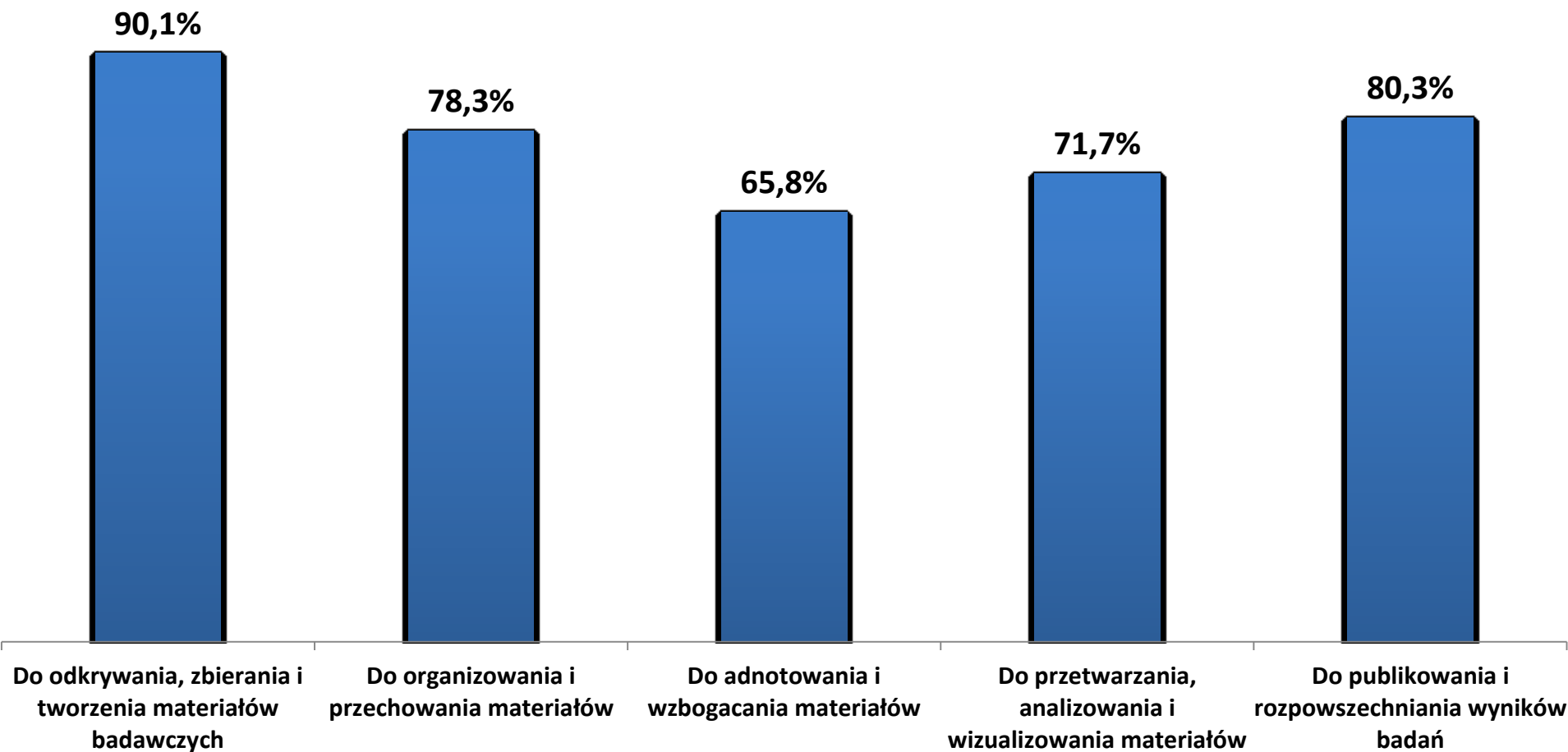
N= 142

Korzystanie z mediów cyfrowych w pracy badawczej

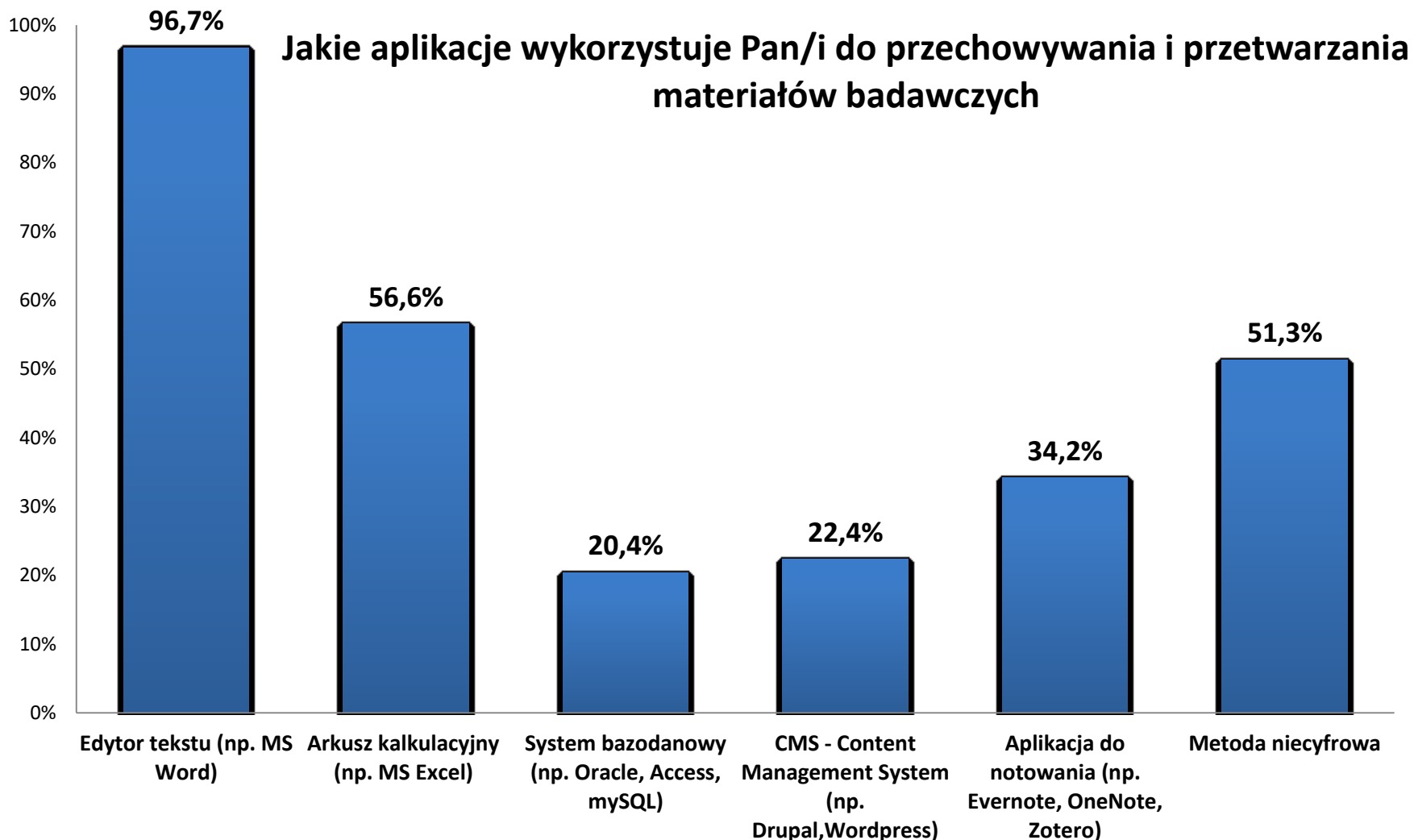
W jaki sposób zapoznaje się Pan/i z następującymi materiałami?

Cele wykorzystania narzędzi cyfrowych w pracy badawczej

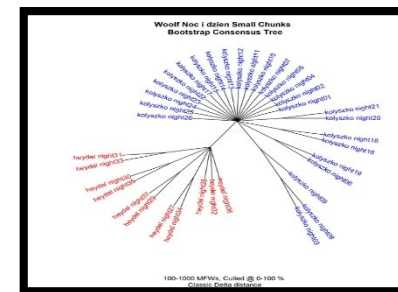
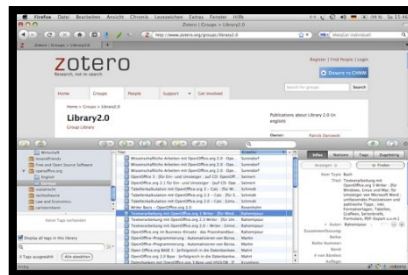
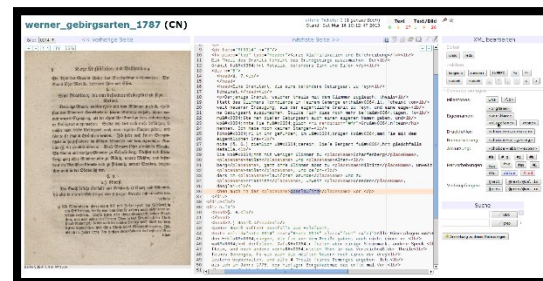

Aplikacje

Metody i narzędzia cyfrowe

Od remediacji warsztatu po nowe metody i pytania badawcze

Studia przypadku

1. **Porównanie wersji tekstu**
2. **Genologiczna analiza blogów**
3. **Analiza tekstów literaturoznawczych**
4. **Analiza metadanych**

Studium przypadku 1

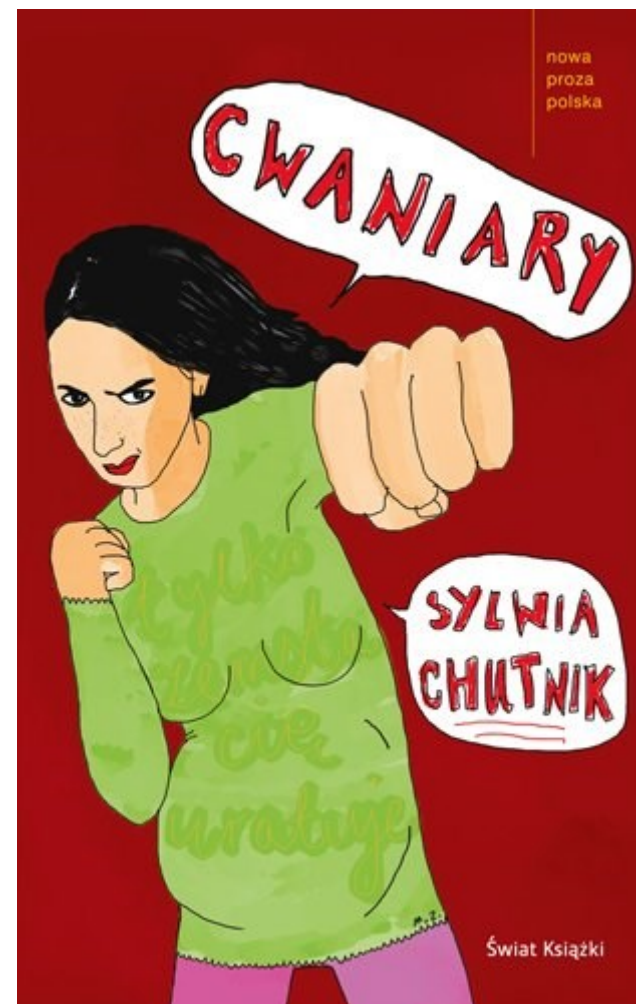
Porównanie wersji tekstu

- Maryl. M. (2016) „Startup literacki. Blog a powieść w odcinkach na przykładzie pierwowzoru Cwaniar Sylwii Chutnik” W: *Teksty kultury uczestnictwa*. Red. Dąbrówka, A., Maryl, M., Wójtowicz, A., Warszawa: Wydawnictwo IBL PAN, ss.85-110, doi: 10.18318/978-83-65573-14-8.5 [[PDF](#)]

Studium przypadku 1

Cwaniary Sylwii Chutnik

- *Cwaniary* (2012)
- Pierwowzór (pierwoDRUK?) blogowy
- 13 odcinków (czerwiec-sierpień 2010)
- Pytanie badawcze: różnice między pierwowzorem blogowym a ostateczną wersją książki i ich wpływ na interpretację utworu.

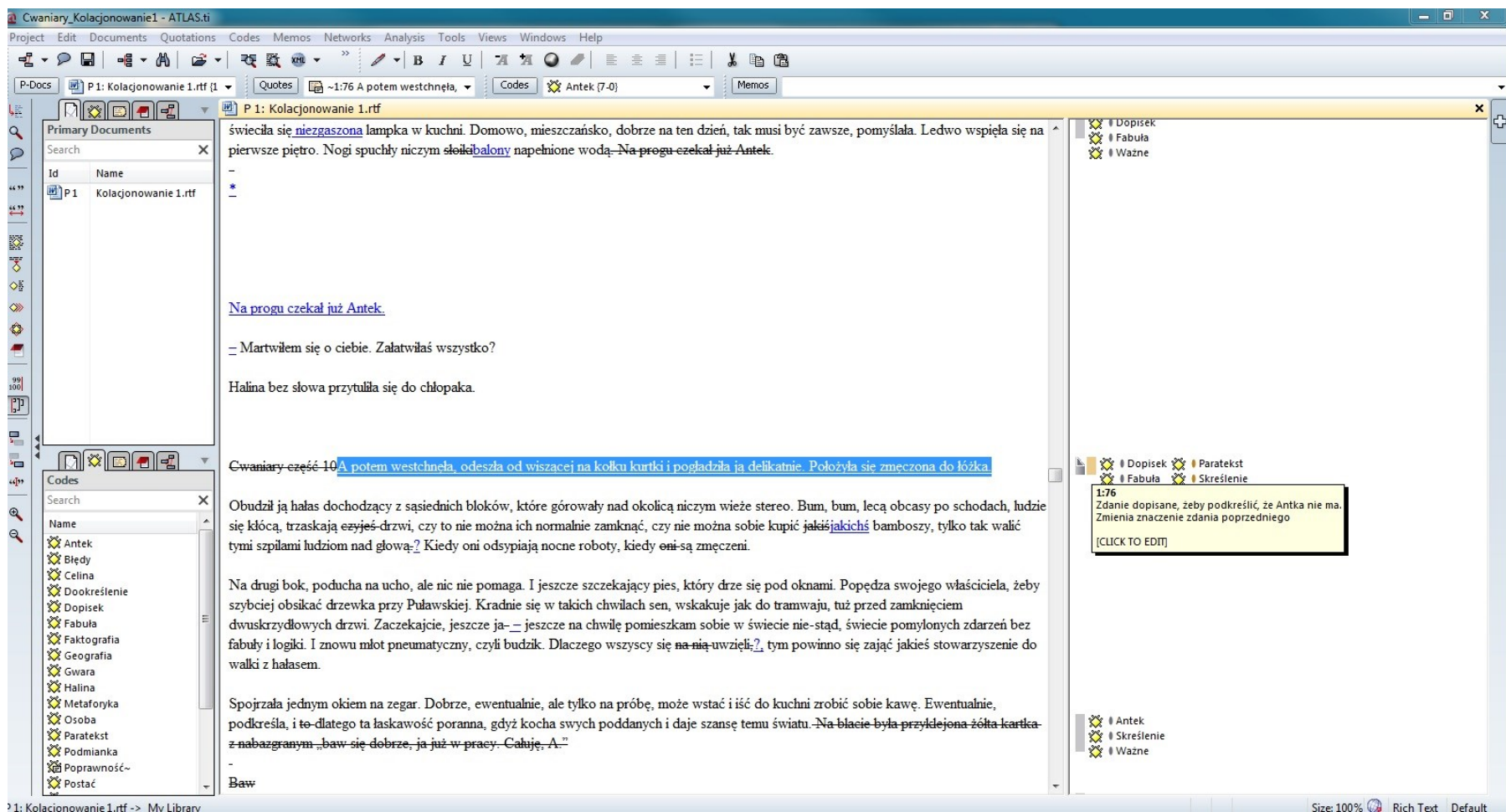
Studium przypadku 1

Narzędzia i procedura badawcza

- Pobranie odcinków blogowych (WinHTTrack Website Copier 3.47-27)
- Pozyskanie wersji cyfrowej utworu (mobi) i jego konwersja na format tekstowy (rtf)
- Kolacjonowanie dwóch wersji utworu (Microsoft Word w pakiecie Microsoft Office Standard 2010 – komenda „porównaj dwie wersje dokumentu”)
- Wspomagana komputerowo analiza jakościowa (Atlas.ti 7.1.5).
- Analizy stylometryczne (R – stylo).

Studium przypadku 1

Analiza treści

The screenshot shows the ATLAS.ti software interface. The main window displays a text document titled "P 1: Kolajonowanie 1.rtf". The text contains several paragraphs with annotations. A yellow box highlights a sentence: "Cwaniary część 10 A potem westchnęła, odeszła od wiszącej na kolku kurtki i pogładziła ją delikatnie. Położyła się zmęczona do łóżka". A tooltip for this annotation reads: "1:76 Zdanie dopisane, żeby podkreślić, że Antka nie ma. Zmienia znaczenie zdania poprzedniego [CLICK TO EDIT]".

On the left, there is a "Codes" list with various categories like "Antek", "Błędy", "Celina", "Dopisek", "Fabuła", "Faktografia", "Geografia", "Gwara", "Halina", "Metafora", "Osoba", "Paratekst", "Podmianka", "Poprawność", and "Postać".

At the bottom left, the status bar shows "P 1: Kolajonowanie 1.rtf -> Mv Library". At the bottom right, it shows "Size: 100% Rich Text Default".

Studium przypadku 1

Wnioski: różnice fabularne

Scena na cmentarzu

„Wtedy odkrywa się śmierć” (Antka)

1. Halina jedzie autobusem
2. Halina spotyka Celinę na Pradze
3. Razem z Celiną biją neonazistów
4. Piją w barze **do rana**

Historia Celiny

„Młode wdowy”

5. Spotykają Stefanię pobitą przez męża
6. Idą spać
7. Zabijają męża Stefanii (**Biją dotkliwie**)

„Ktoś tu kogoś spalił”

8. Szkoła rodzenia (Halina z Antkiem) (**Halina z mamą**)
9. Tatuaż (niedkończony)

Długie spotkanie w salonie kosmetycznym Stefy

10. Pojawia się Bronka

Studium przypadku 1

Wnioski: typy zmian

○ Językowe

- Poprawki gramatyczne i stylistyczne
- *Decorum* – bez neologizmów (patomatka), „podbrzusze” zamiast „jaj”
- Zmiany semantyczne – „torby” zamiast „siatek”

○ Faktograficzne

- Nazwy ulic

○ Redakcyjne?

- Dookreślenie i rozwinięcie niejasnych fragmentów.
- Wypełnianie luk w narracyjnych (leniwy czytelnik)

○ Fabularne

- Następstwo czasowe (wieczór vs. Ranek)
- Antek

Studium przypadku 1

Powrót Haliny do domu (blog)

Pożegnały się i Halina powoli wróciła do domu. Otwierając drzwi od klatki schodowej, spojrzała w stronę swojego mieszkania. W oknie świeciła się lampka w kuchni. Domowo, mieszczańsko, dobrze na ten dzień, tak musi być zawsze, pomyślała. Ledwo wspięła się na pierwsze piętro. Nogi spuchły niczym słoiki napełnione wodą. Na progu czekał już Antek.

*– Martwiłem się o ciebie. Załatwiłaś wszystko?
Halina bez słowa przytuliła się do chłopaka.*

Studium przypadku 1

Powrót Haliny do domu (książka)

*Pożegnały się i Halina powoli wróciła do domu. Otwierając drzwi od klatki schodowej, spojrzała w stronę swojego mieszkania. W oknie świeciła się **niezgaszona** lampka w kuchni. Domowo, mieszczańsko, dobrze na ten dzień, tak musi być zawsze, pomyślała. Ledwo wspięła się na pierwsze piętro. Nogi spuchły niczym **balony** napełnione wodą. * Na progu czekał już Antek.*

– Martwiłem się o ciebie. Załatwiłaś wszystko?

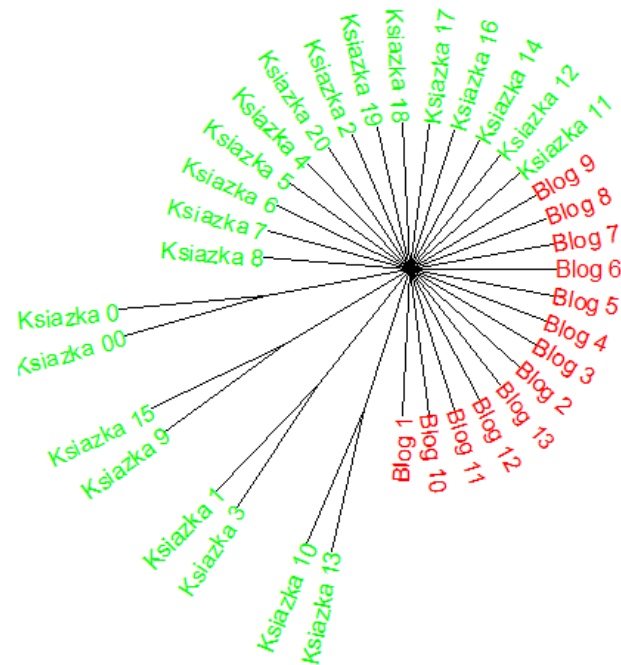
Halina bez słowa przytuliła się do chłopaka.

A potem westchnęła, odeszła od wiszącej na kołku kurtki i pogładziła ją delikatnie. Położyła się zmęczona do łóżka.

Studium przypadku 1

Analiza stylometryczna języka *Cwaniar*

Chutnik
Bootstrap Consensus Tree

10-1000 MFW Culled @ 10-100%
Pronouns deleted Classic Delta distance Consensus 0.5

Studium przypadku 2

Analiza genologiczna blogów

- Współpraca: Krzysztof Niewiadomski, Maciej Kidawa, Maciej Piasecki, Ksenia Młynarczyk
- Maryl, M., Niewiadomski, K. i Kidawa, M. (2016). “Teksty elektroniczne w działaniu: typologia gatunków blogowych” *Zagadnienia Rodzajów Literackich* 59(118):2, ss. 51-72. [[PDF](#)]
- Maryl, M., Niewiadomski, K. and Kidawa, M. (2016). “Empirically Generated Typology of Weblog Genres”. *CLCWeb: Comparative Literature and Culture*, 18.2., June. [[PDF](#)]
- Maryl, M. (2016) „Tworzenie typologii gatunków piśmiennictwa multimedialnego na przykładzie blogów – propozycja metodologiczna” w: *Metody badań online*. Red. Piotr Siuda. Gdańsk: Wydawnictwo Naukowe Katedra, ss. 360-398. [[PDF](#)]
- Maryl, M., Piasecki, M., Młynarczyk, K. (2016) “Where Close and Distant Readings Meet: Text Clustering Methods in Literary Analysis of Weblog Genres.” W *Digital humanities 2016: Conference Abstracts*. Jagiellonian University & Pedagogical University, pp. 273-276. [[PDF](#)] [[Online](#)]
- Oleksy, M., Kocoń, J., Maryl, M., Piasecki, M. (2014) “Linguistic analysis of weblog genres” *Practical Applications of Language Corpora 2014: Book of Abstracts*, s. 79-81. [[PDF](#)]

Analiza syntagmatyczna (N=88 252)

BL00G.PL

POCZTA | TOPNEWS | WP.PL NA KOMÓRKĘ

Ustaw blogg.pl jako stronę startową

[twój multimedialblog](#)
[dodaj wpis zdjęcie film](#)
[blog w komórce](#)
[katalog](#)
[pomoc](#)
[załóż](#)

Jest 1 010 450 blogów, 10 102 multimedialblogi

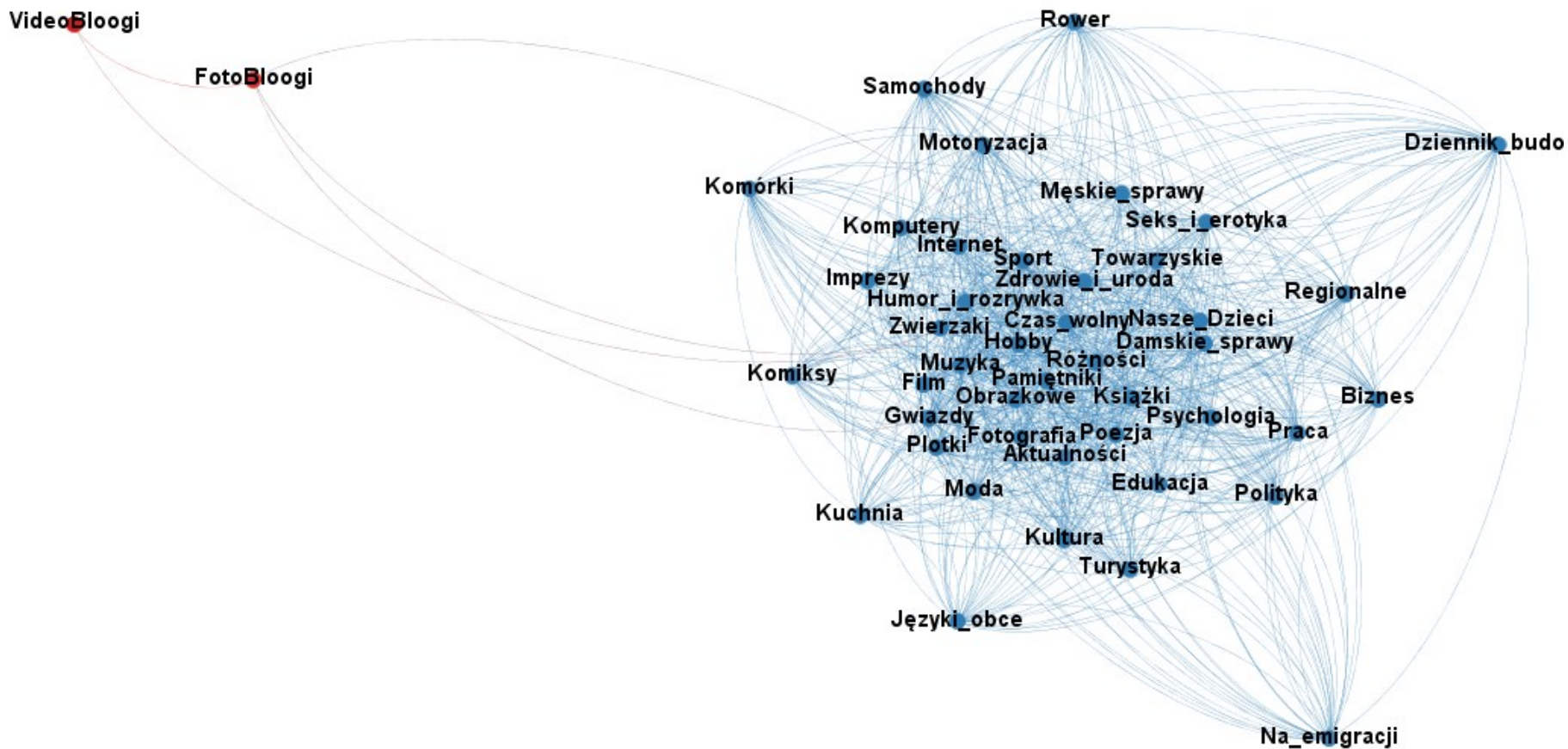
Co to jest blog? | Jak założyć bloga? | FAQ | Regulamin | Pomoc

szukaj

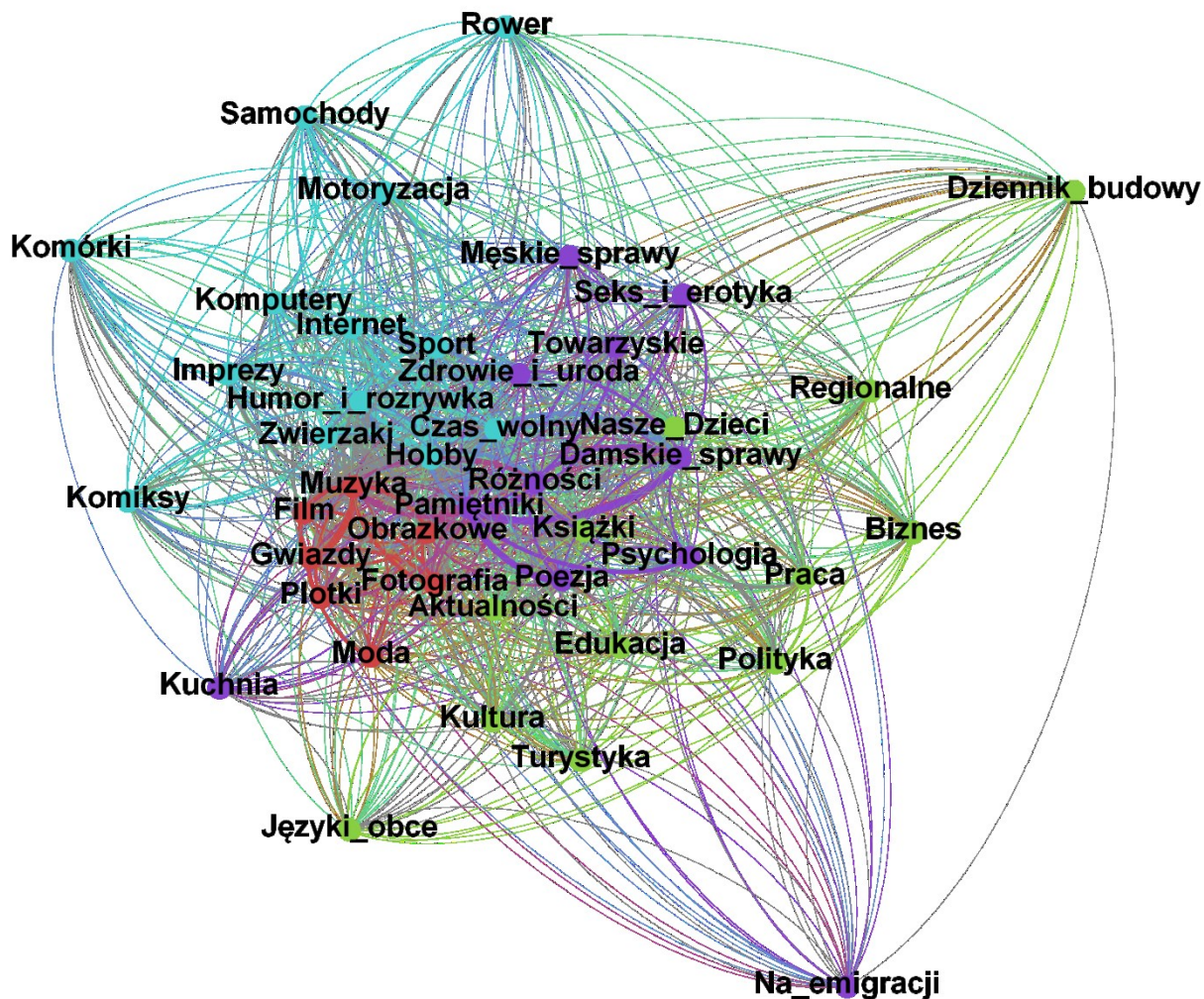
Witaj, nie jesteś zalogowany/zalogowana | [zaloguj](#)

Nazwa	Odwiedziny	Utworzony	Wpisy	Kategorie
Krok po kroku... Codziennie, krok po kroku, odzyskuję swoje życie i wcale nie jest łatwo, ale przecież nikt nie obiecywał, że będzie. Jeszcze pracuję, choć marzę o emeryturce, bo tyle jeszcze rzeczy jest do zrobienia, tyle miejsc do zobaczenia... Moje życiowe osiągnięcia? No najlepiej w życiu to mi wyszły ... dzieci:) A poza tym jestem dziennikarką obywatelską, wieczną poetką (autorski tomik), miłośniczką fotografowania. Życie osobiste? No... nie udało się stworzyć szczęśliwego związku. Ponoć przyciągam samo zło:) Opisuję dzień po dniu swoje życie i nie tylko swoje. Piszę również o tym z czego się cieszę, z czym się nie zgadzam, co wzbudza we mnie bunt. Ot, taka sobie kobieta... a Spokojnie - moje dziecko ma "tylko" autyzm 1 na 150 dzieci rodzi się z objawami autyzmu, autyzmem, ASD. I moje jest tym wybranym... Autystyczna mama - brzmi dumnie? Dlaczego nie... Zwłaszcza jeśli walczy z chorobą :) Operuję w Peru Urodziłem się w Peru. Umrzeć chcę w Peru. Cała reszta jest podróżą. Kontakt z mną: malachowski@hotmail.com Zwiewny Aniol - W ciele kobiety... Niespodzianki życia codziennego oraz wszystko co mi w duszy gra. Tysiące myśli, małe i wielkie uczucia... To i owo z mojego życia Blogasek z gifkami, opowiadaniem i wyinkami z pamiętnika. Pisuje tu gdy mnie coś wkurzy, ucieiesz. Czasami będą konkursiki. Avki innych blogów. Przeróbki zdjęć, polecenia. Zostawiajcie komy plx. piszę swoje życie... nie bede za duzo opisywa... jeśli wejdziecie.. przeczytacie.. sami dowiecie sie jaki ten blog jest, o czym... Zapiski maszynisty Przeżycia i wspomnienia ze szlaku... a może i nie tylko ze szlaku... Życie To Nie Senit's the first day of the rest of your life... Piszę bo lubię, bo i tak nie mam często nic lepszego do roboty, bo chcę mieć potem co wspominać. Opowieści, dialogi i takie tam duperele z codziennego, całkiem normalnego życia. nie ma to tamto... Życie zakreconej nastolatki :) MÓJ BLOG JEST SUPCIO więcC.kOmEnTujcie!!!!!!;PamięTAjcie o TyM!!! Echa Wydarzeń Jako dziennikarz (sportowy)- przez "ładnych parę lat"- nie widzę powodu do	2 571 740	2010-01-11 20:56	1010	Pamiętniki, Aktualności, Damskie sprawy
	1 419 257	2007-01-23 17:07	303	Pamiętniki, Gwiazdy, Muzyka
	1 387 943	2009-08-24 16:27	350	Psychologia, Nasze Dzieci, Pamiętniki
	1 103 819	2010-02-09 12:11	583	Pamiętniki, Na emigracji, Aktualności
	815 042	2008-02-03 12:40	205	Pamiętniki, Męskie sprawy, Damskie sprawy
	799 309	2006-09-21 14:21	251	Pamiętniki, Humor i rozrywka, Różności
	779 267	2007-02-08 10:35	98	Pamiętniki, Damskie sprawy
	821 671	2007-02-05 16:19	195	Pamiętniki, Praca, Poezja
	751 238	2006-11-08 17:52	38	Pamiętniki, Muzyka, Obrazkowe
	743 920	2007-01-06 19:49	529	Pamiętniki, Humor i rozrywka, Różności
	735 765	2008-01-18 8:22	561	Pamiętniki, Książki, Męskie sprawy
	757 932	2006-09-11 14:17	134	Hobby, Pamiętniki, Obrazkowe
	707 157	2006-12-18 11:03	967	Pamiętniki, Sport, Aktualności

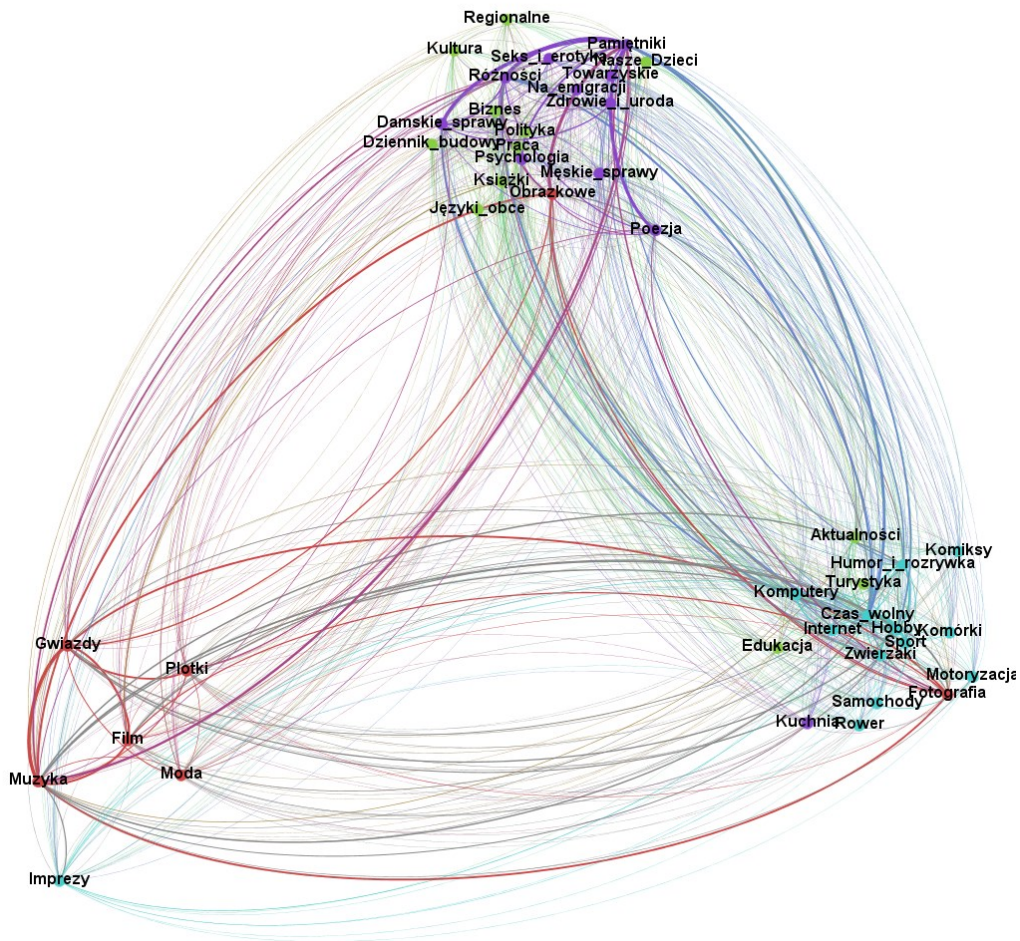
Ogólny obraz relacji między kategoriami (Force Atlas2)

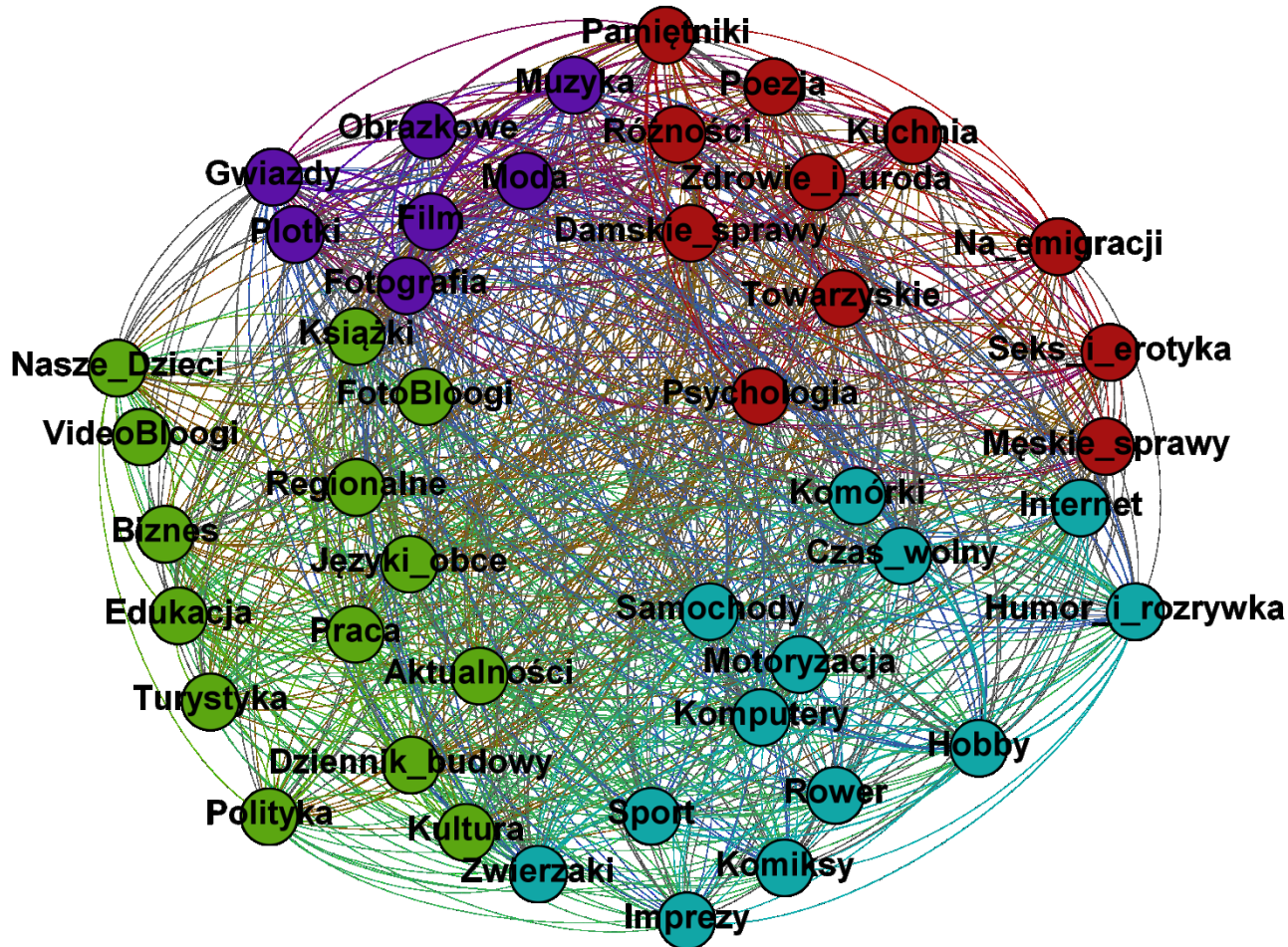
Widok modułów (Force Atlas2)

Skupiska (Open Ord)

Cztery typy (Radial Axis)

Analiza i interpretacja treści blogów

Procedura

1. Podział próby (322 blogi) na czteroosobowy zespół
2. Opracowanie wstępnej typologii
3. Uzgodnienie typologii
4. Przypisanie blogów do poszczególnych kategorii (trzech kodujących)
5. Uzgodnienie kategoryzacji

Gatunki blogowe

	Wystąpienie	%Wszystkich	%Blogów
Krytyka	97	30,12%	31,80%
Porada	79	24,53%	25,90%
Diarystyka	55	17,08%	18,03%
Modelowanie	30	9,32%	9,84%
Refleksja	13	4,04%	4,26%
Informacja	13	4,04%	4,26%
Filtr	13	4,04%	4,26%
Fikcjonalność	5	1,55%	1,64%
Nieblog	15	4,66%	
Inne	2	0,62%	

Empiryczna weryfikacja: analiza oparta na grupowaniu

○ Grupowanie

- Pakiet *Cluto* (Zhao & Karypis 2005)
 - Grupowanie danych tekstowych
- Pakiet *Stylo* (Eder et al. 2013)
 - wizualizacja grup (klastrów)

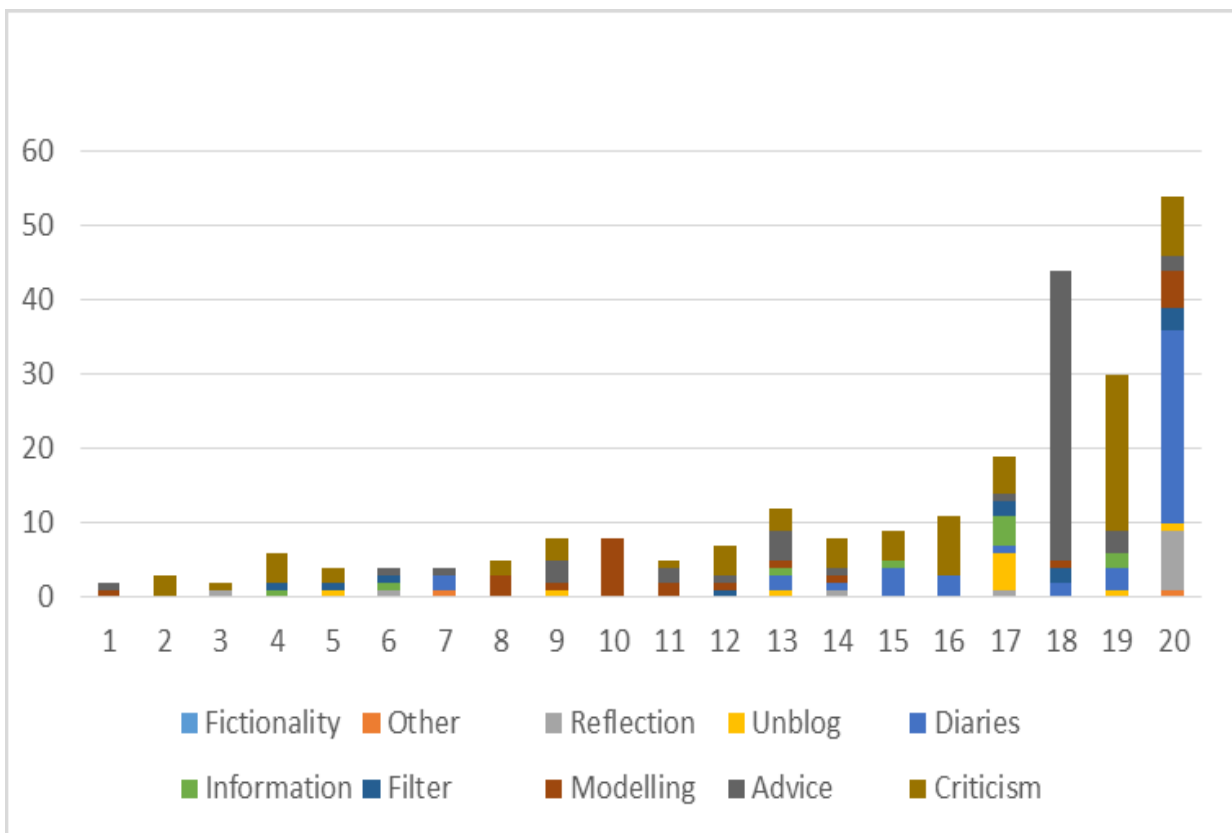
○ Eksperymenty

- poziom leksykalny: lematy i interpunkcja
- poziom leksykalno-syntaktyczny: klasy gramatyczne i leksykalne
- wyodrębnienie istotnych cech dla poszczególnych typów blogów

Przegląd wyników

- **Dość wysoka czystość (purity) klasterów**
 - zakres: 58%-66%
 - tzn. ok. 60% blogów w danym klasterze należy do tego samego typu
- **Entropia**
 - zakres: 0.438-0.481,
 - tzn. mamy typy dominujące w klasterach ale inne blogi są rozrzucone po różnych klasterach
- **Brak dobrego dopasowania dla typów wyróżnionych drogą interpretacji**

Analiza leksykalna

Cechy:

- 212 najczęstszych lematów,
- interpunkcja

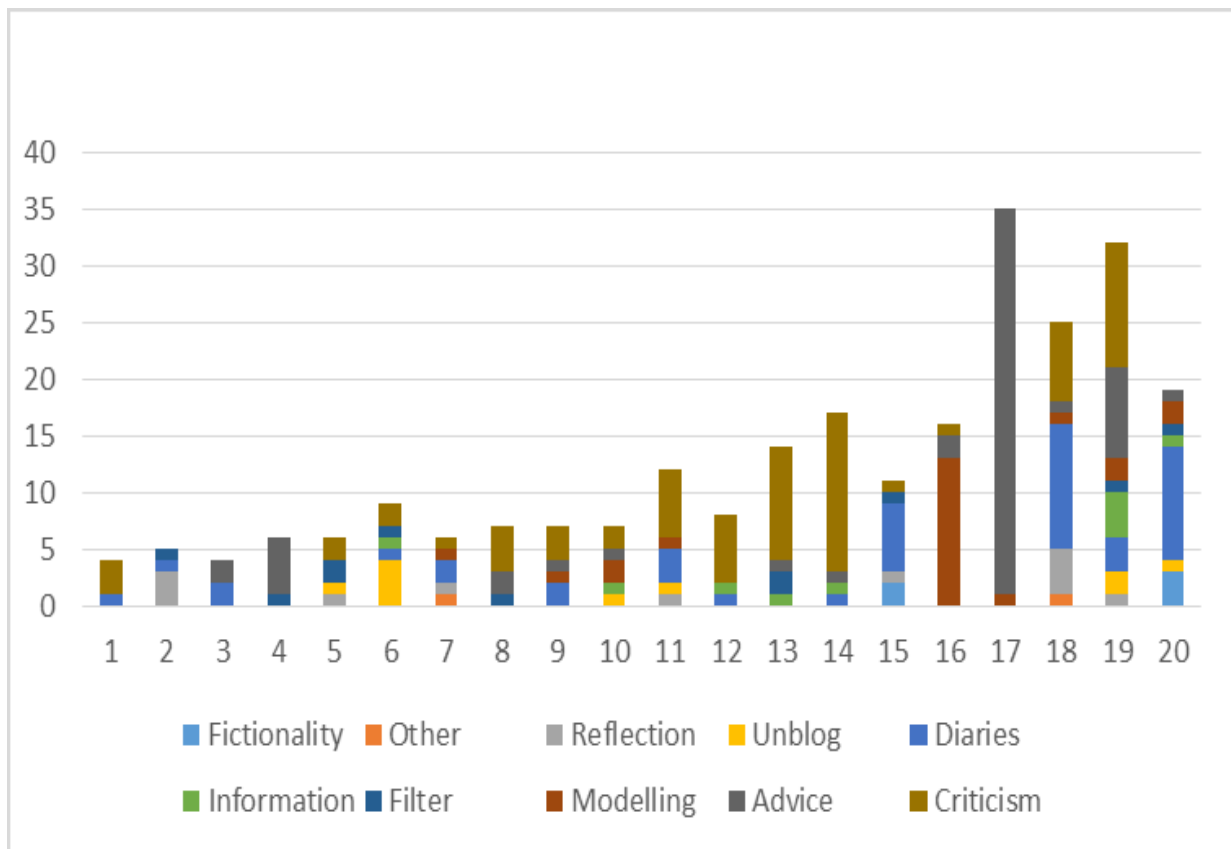
Przetwarzanie:

- PMI weighting,
- ration similarity,
- graph clustering algorithm

Czystość: 58%

Entropia: 0.467

Analiza leksykalno-syntaktyczna

Cechy

- cechy leksykalne
- klasy gramatyczne
- trigramy

Przetwarzanie:

- PMI weighting,
- ration similarity,
- graph clustering algorithm

Czystość: 60.4%

Entropia: 0.438

Cechy charakterystyczne

Genre	Linguistic features
Dzienniki	1. & 2. osoba, słownictwo związane z „ja”
Fikcjonalność	Czas przeszły, 3. osoba
Filtry	Interpunkcja, rzeczowniki
Informacja	Formy bezosobowe czasowników, 3. osoba
Krytyka	Słownictwo subiektywne („ja”, „moje”, wykorzystanie spójników wskazujących na wnioskowanie logiczne
Modelowanie	Wtrącenia (np. „eh”), wykrzykniki, 1. & 2. osoba, słownictwo: „mój”, „rzecz”, „nowy”, „dlaczego”, „dlatego”
Porada	Bezokoliczniki, imiesłowy, słownictwo wskazujące na konkretne działania („około”, „duży”, „mały”)
Refleksja	1.&2. osoba, „sobie”, „zawsze”, „wszystko”

Studium przypadku 3

Analiza tekstu

- Współpraca: Tomasz Walkowiak, Maciej Piasecki, Maciej Eder
- Maryl, M. (2016) „Tekstów świat. Przyczynek do makroanalitycznej monografii czasopisma literaturoznawczego” w: *Projekt na daleką metę. Prace ofiarowane Ryszardowi Nyczowi*. Red. Anna Nasiłowska i Zdzisław Łapiński, Warszawa: Wydawnictwo IBL, ss.443-462. [\[PDF\]](#)
- Piasecki, M., Walkowiak, T., Maryl, M., (2017) “Literary Exploration Machine. New Tool for Distant Readers of Polish Literature.” W *Digital humanities 2017: Conference Abstracts*. McGill University. [\[PDF\]](#)
- Maryl, M., Eder, M. (2017) “Topic Patterns in an Academic Literary Journal: The Case Of *Teksty Drugie*” W *Digital humanities 2017: Conference Abstracts*. McGill University. [\[PDF\]](#)

Literacki Eksplorator Maszynowy (LEM)

- agregator istniejących narzędzi dla języka polskiego
- pozwala na wykorzystanie narzędzi stworzonych dla innych języków (CLUTO, Mallet)
- proste procedury nie wymagające umiejętności programistycznych (załaduj korpus, wybierz parametry, odbierz wynik)
- nastawienie na użytkownika – LEM jest rozwijany przez studia przypadku poświęcone konkretnym problemom badawczym
- LINK: <http://ws.clarin-pl.eu/lem.shtml?en>

Summarize Keywords TF-IDF Inkluz TermoPL LEM MeWeX

Literary Exploration Machine

Literary Exploration Machine (LEM) provides a virtual research environment for textual scholars, allowing them to upload texts in Polish and either explore them with a suite of dedicated tools or transform them into another format (text, table, list).

The used tools include:

- Apache Tika, Morfeusz 2 with SGJP dictionary (for morphological analysis), wcrft2 (for tagging)
- WebSty

About ▾

Instructions ▾

In order to analyse your texts:

1. Prepare a zip archive with your texts (do not use folders in the zip file). The following formats are accepted: txt, rtf, doc, docx, odt, xlsx, pdf. File size is limited. Should you need to process larger files, please contact the project team.
2. Click on the file box and find the location of the zip file on your hard drive, or simply drag it and drop in the file box. The file will be uploaded automatically.
3. Choose the version of the [morphological analyser](#):
 - Morfeusz 1 - older version, smaller register supported by WCRFT2 to guess PoS for unknown words. Recommended for older texts.
 - Morfeusz 2 - provides additional features of the words being analysed (a classification of proper names and stylistic labels were added), it is also equipped with a synthesis module, larger register containing modern words. Recommended for modern texts and electronic discourse.
4. Choose the task:
 - a. Lemmatisation (returns text files with lemmatised words)
 - b. Part of Speech Tagging (returns a csv table for each text with words assigned to particular parts of speech according to NKJP tagset)
 - c. Verb characteristics (returns a xlsx table for the entire corpus with number of tokens, and verbs divided into subgroups: infinitive; 1st, 2nd, 3rd person singular; 1st, 2nd, 3rd person plural)
 - d. Lemmas and POS statistics (returns xlsx tables containing statistics on the amount and percentage of particular lemmas or parts of speech in the entire corpus)
 - e. Named-entity recognition (returns txt files, each containing a list of named entities occurring in particular text)
 - f. Disambiguation (returns csv files, each containing a list of words occurring in particular text together with their synonyms derived from Słowsieć/PLWordnet)
 - g. Hyperonyms & Hyponyms (returns csv files, each containing a list of words occurring in particular text together with their hiperonyms & hyponyms derived from Słowsieć/PLWordnet)
 - h. Styliometric analysis with WebSty (allows for exploration of similarity of texts with several visualisation options)
5. Click the "Process" button to perform the analysis.
6. Upon completion data will be available for download under the "Result" link.

Click or drag and drop files

Morfeusz 1 Morfeusz 2

Task

Lemmatisation is the task of mapping morphological forms of words - words as they appear in sentences - to lemmas - their dictionary forms. Closely connected to stemming, the process of reducing inflected word to its root, lemmatisation is however more complicated, as its success depends on successful interpretation of the morphological, syntactical and semantical properties of the given token. Manning et al. provide the following example: "If confronted with the token saw, stemming might return just s, whereas lemmatization would attempt to return either see or saw depending on whether the use of the token was as a verb or a noun."^[1] The task is especially significant in highly inflected languages, such as Polish that has "more than 100 possible word forms for an adjective"^[2], since the correct lemmatisation of the text is necessary for almost any further analyses of the text, even as basic as counting word frequencies.

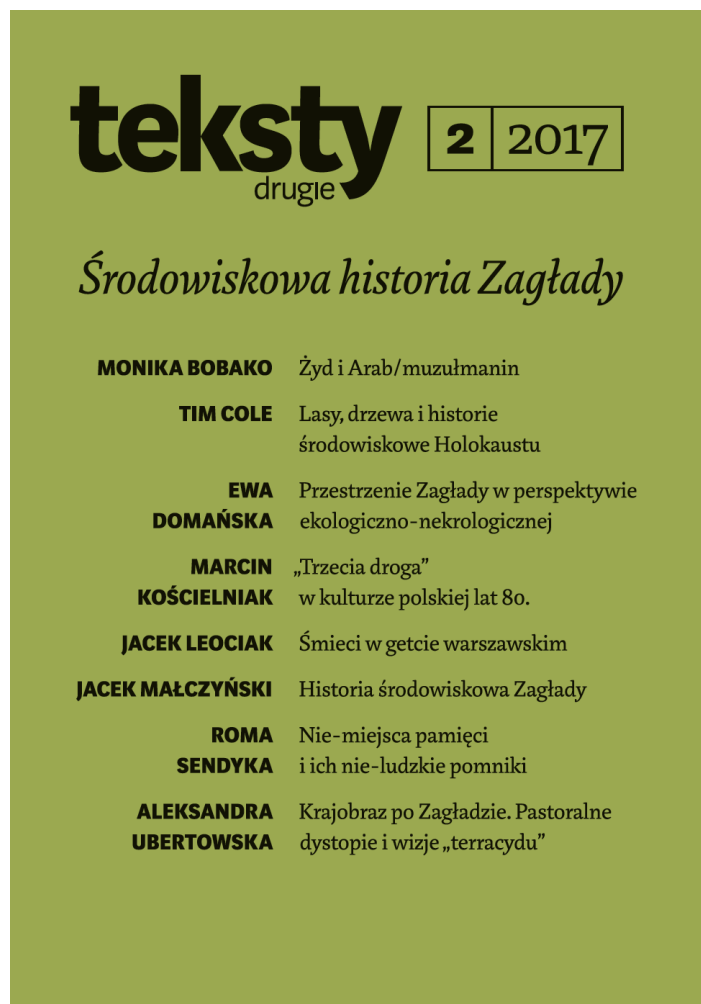
For each text file from the corpus, LEM returns its lemmatized version.

<http://ws.clarin-pl.eu/lem.shtml?en>

Maciej Maryl, Maciej Piasecki & Tomasz Walkowiak: webservisy@clarin-pl.eu

- **Przekształcanie tekstu**
 - Lematyzacja
 - Oznaczanie części mowy
- **Statystyki morfosyntaktyczne**
 - Charakterystyka czasowników (osoba i rodzaj)
 - Frekwencja lematów i części mowy
- **Semantyka**
 - Nazwy własne z frekwencjami
 - Ujednoznacznienie słów (Wordnet)
- **Analiza stylometryczna: *WebSty***

Case Study: Teksty Drugie (*Second Texts*)

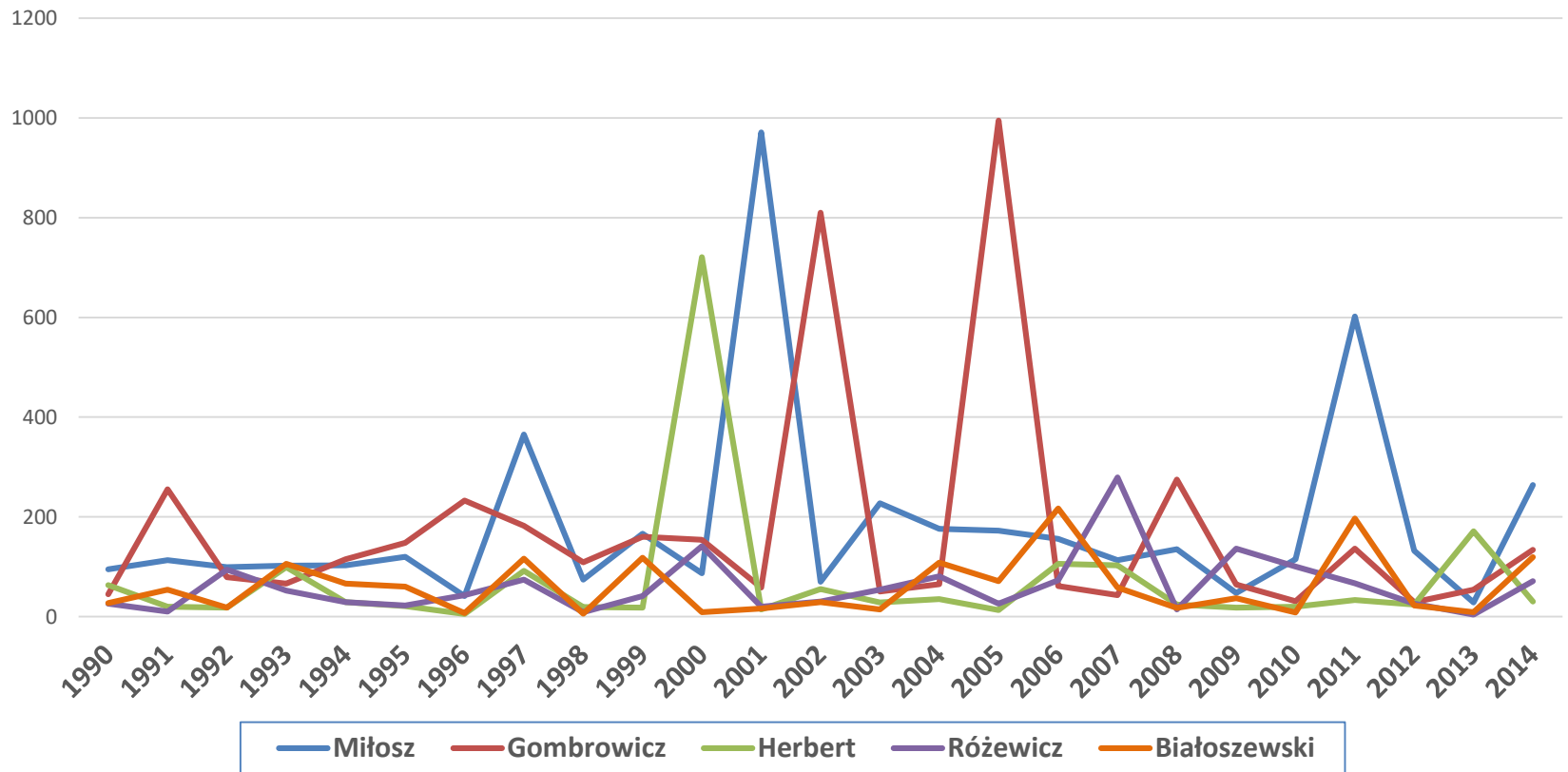
- Dwumiesięcznik
- Od 1990
- 262 numery i 2804 artykuły (do końca 2015)
- 1237 twórców (autorzy, tłumacze)
- Kluczowe zagadnienia badań literackich i kulturowych
- www.tekstydrugie.pl

- **Faza 1. OCR i czyszczenie korpusu**
- **Faza 2. Przetwarzanie i ręczna analiza frekwencji**
 - **Lematyzacja**
 - **Analiza wybranych lematów**
- **Faza 3. Eksploracja**
 - **Topic modelling**

Proste chmury słów

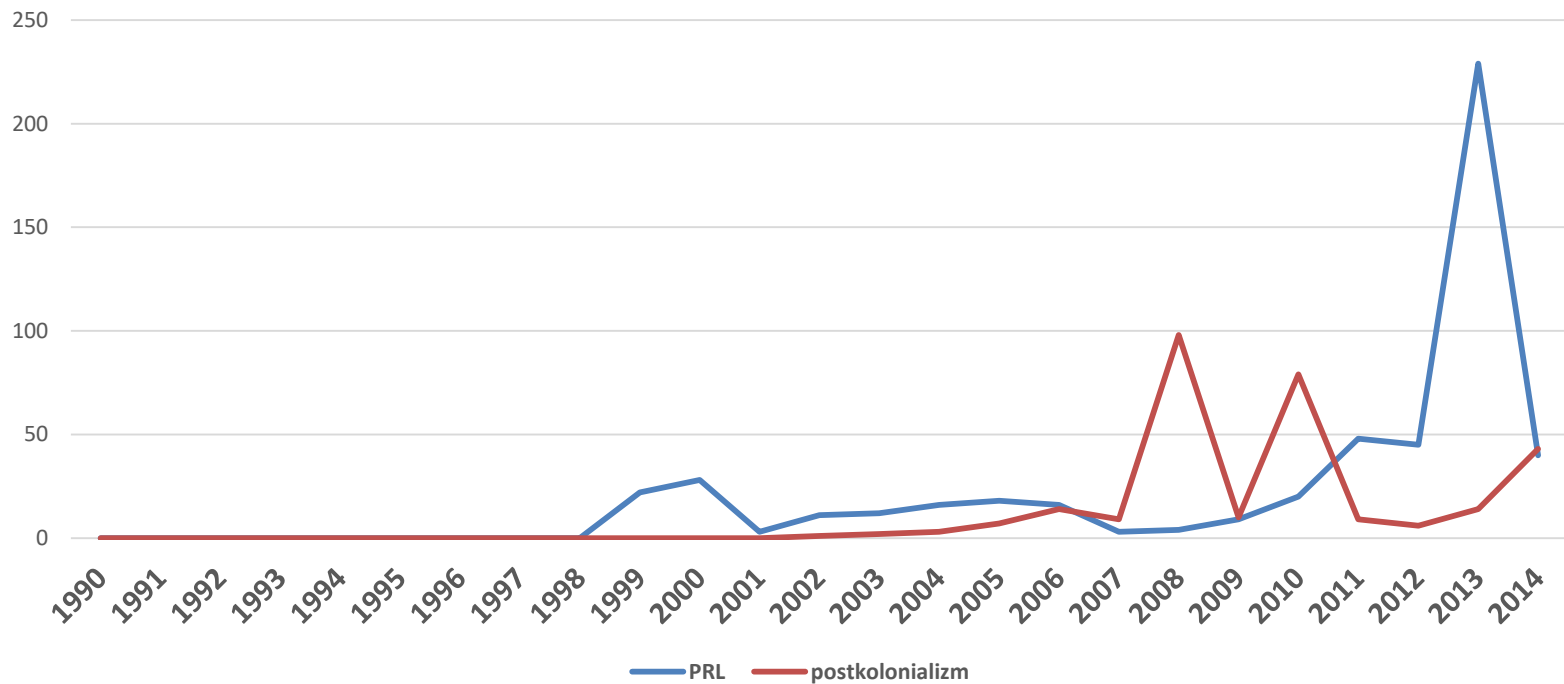

Zainteresowanie najpopularniejszymi twórcami

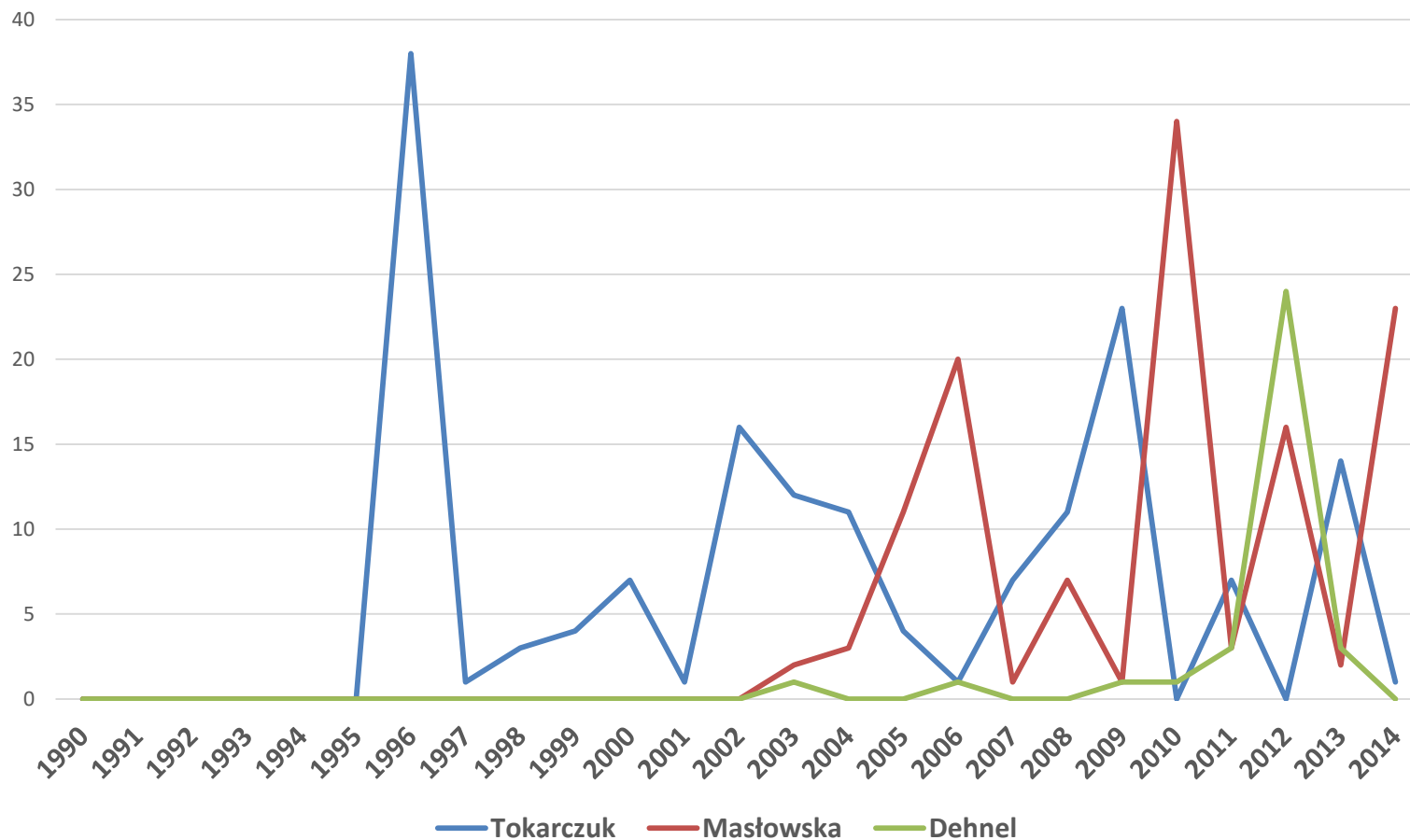
Text mining

Badania postkolonialne i nad PRL

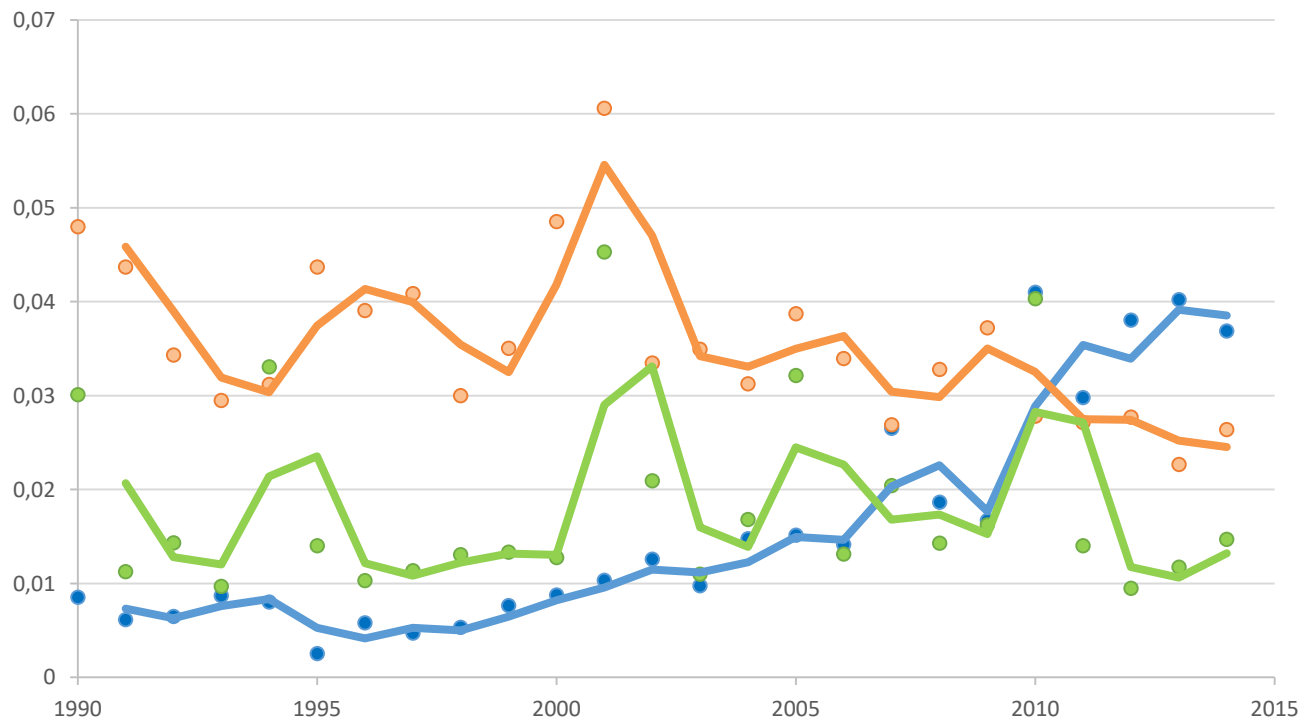
Text mining

Recepcja debiutantów

Przemiany tematów

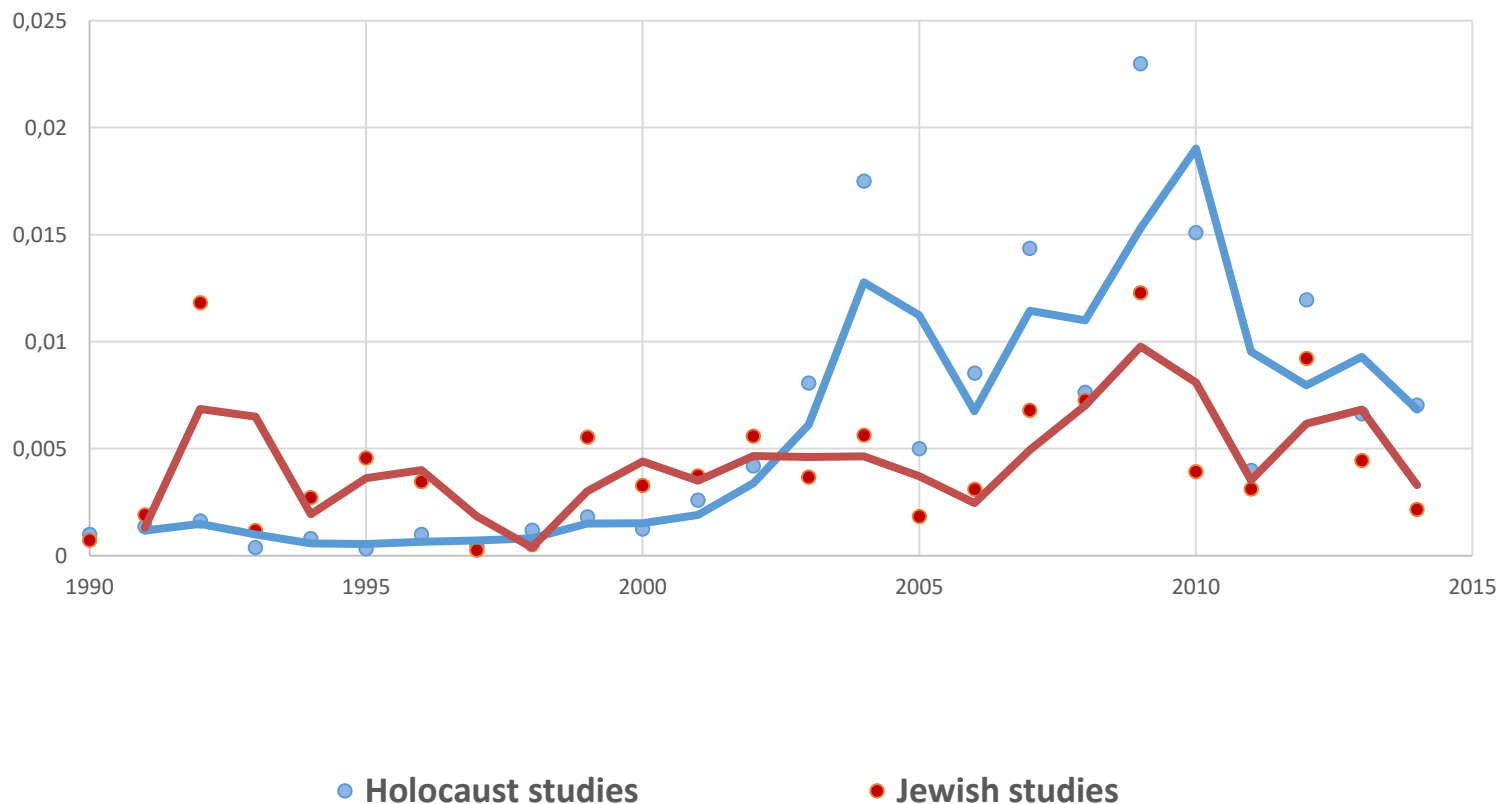
Literatura vs. Kultura

● Culture, cultural, social ● Literature, literary, writer ● Literary research, theory

Kierunki badawcze

Badania nad Zagładą vs. judaistyka

Studium przypadku 4

Dane o literaturze

- Współpraca: Piotr Wciślik
- Maryl, M., Wciślik, P. (2016) “Remediations of Polish Literary Bibliography: Towards a Lossless and Sustainable Retro-Conversion Model for Bibliographical Data.” W *Digital humanities 2016: Conference Abstracts*. Jagiellonian University & Pedagogical University, pp. 621-623. [[PDF](#)] [[Online](#)]
- Maryl, M. (2015). *Życie literackie w sieci. Pisarze, instytucje i odbiorcy wobec przemian technologicznych*, Warszawa: Wydawnictwo IBL, 469 stron. [[PDF](#)]

Studium przypadku: Bibliografia *Tekstów Drugich*

Materiał:

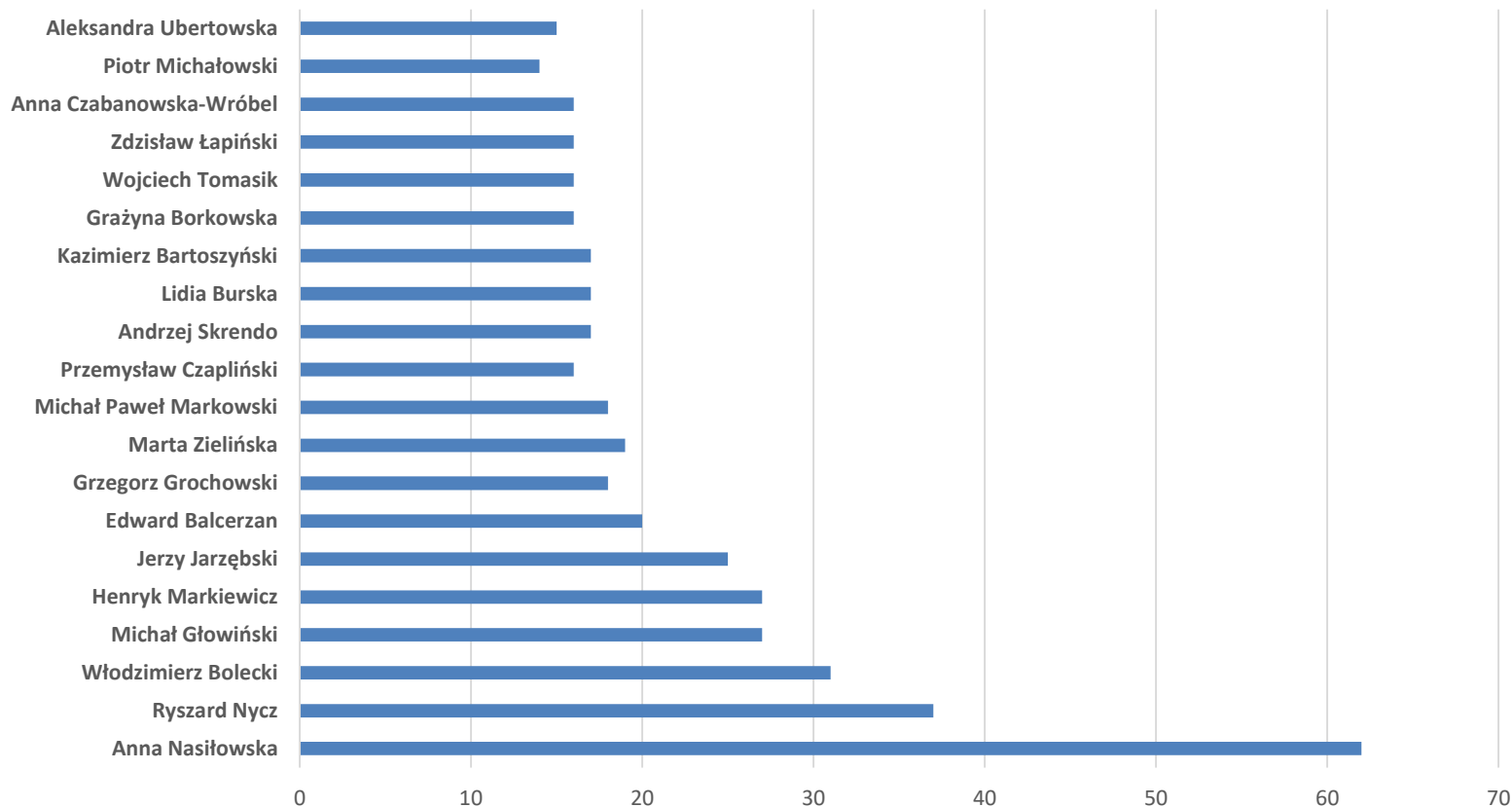
- Bibliografia ze strony czasopisma (Autor, tytuł, tłumacz, streszczenie) (1990-2015)
- Bibliografia z Repozytorium Cyfrowego Instytutów Naukowych (Cytowania) (1990-2012)*

* Dziękuję Marcinowi Helińskiemu (PCSS) za pomoc w pozyskaniu danych

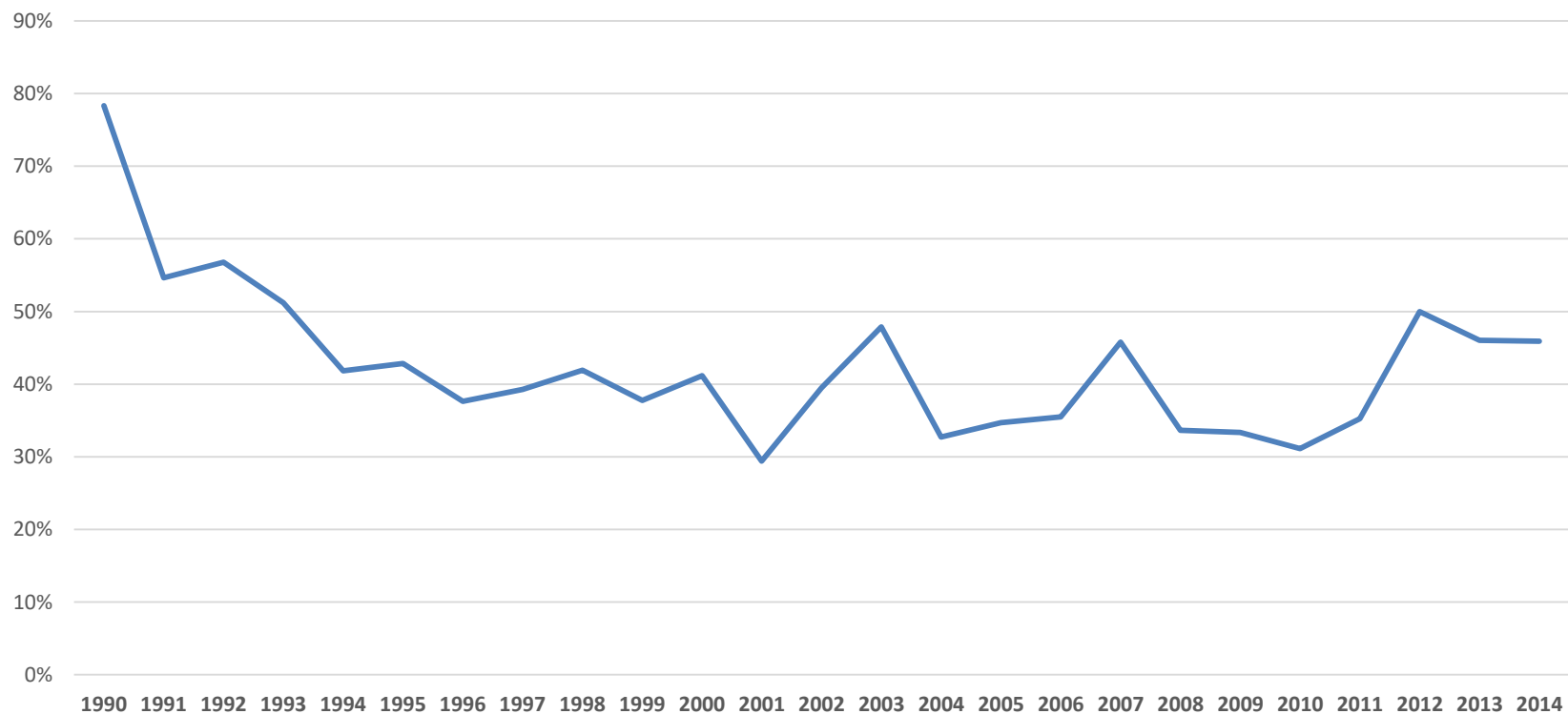
Analiza danych bibliograficznych

Najczęściej publikujący autorzy

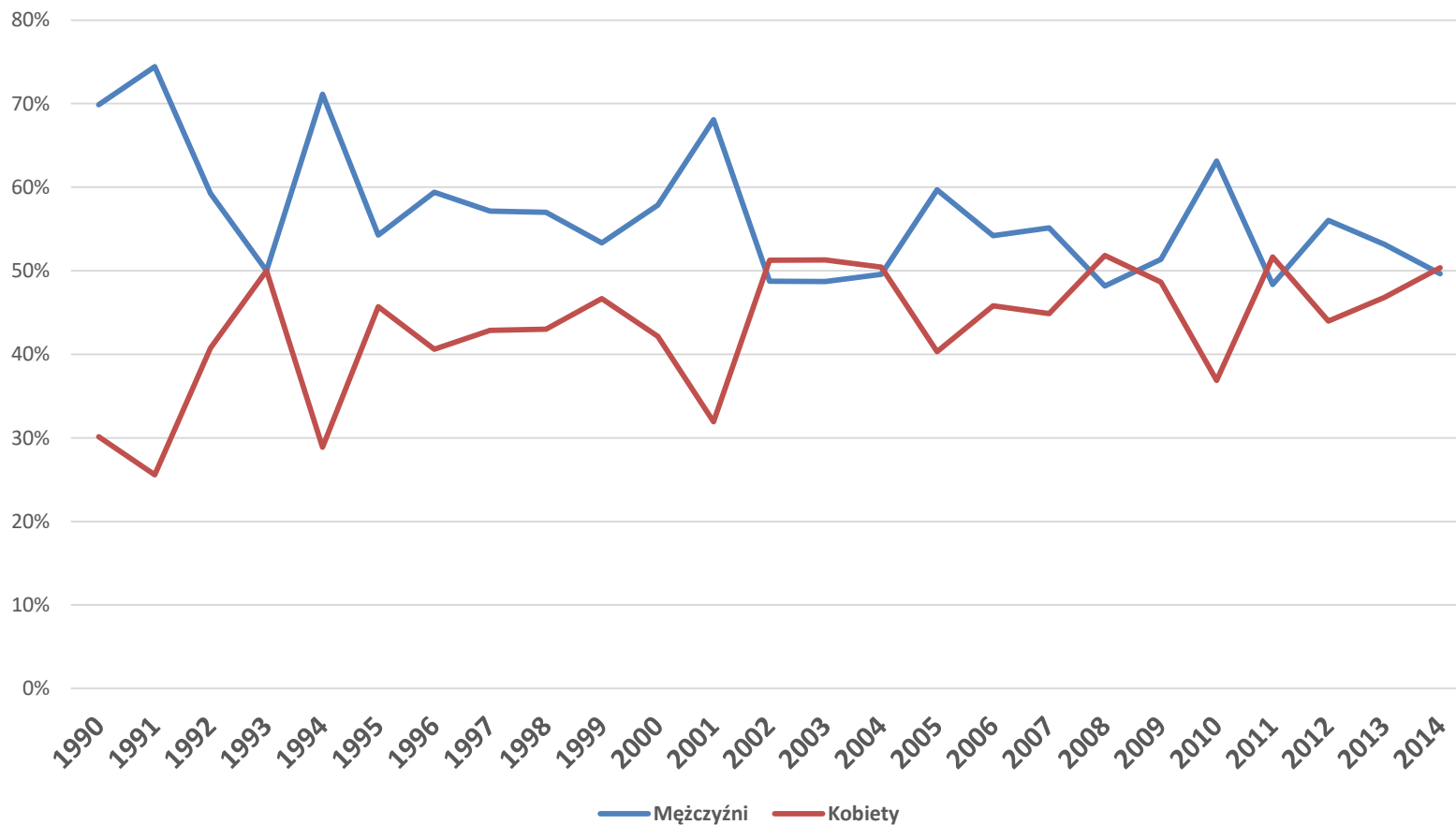

Odsetek debiutantów w kolejnych numerach

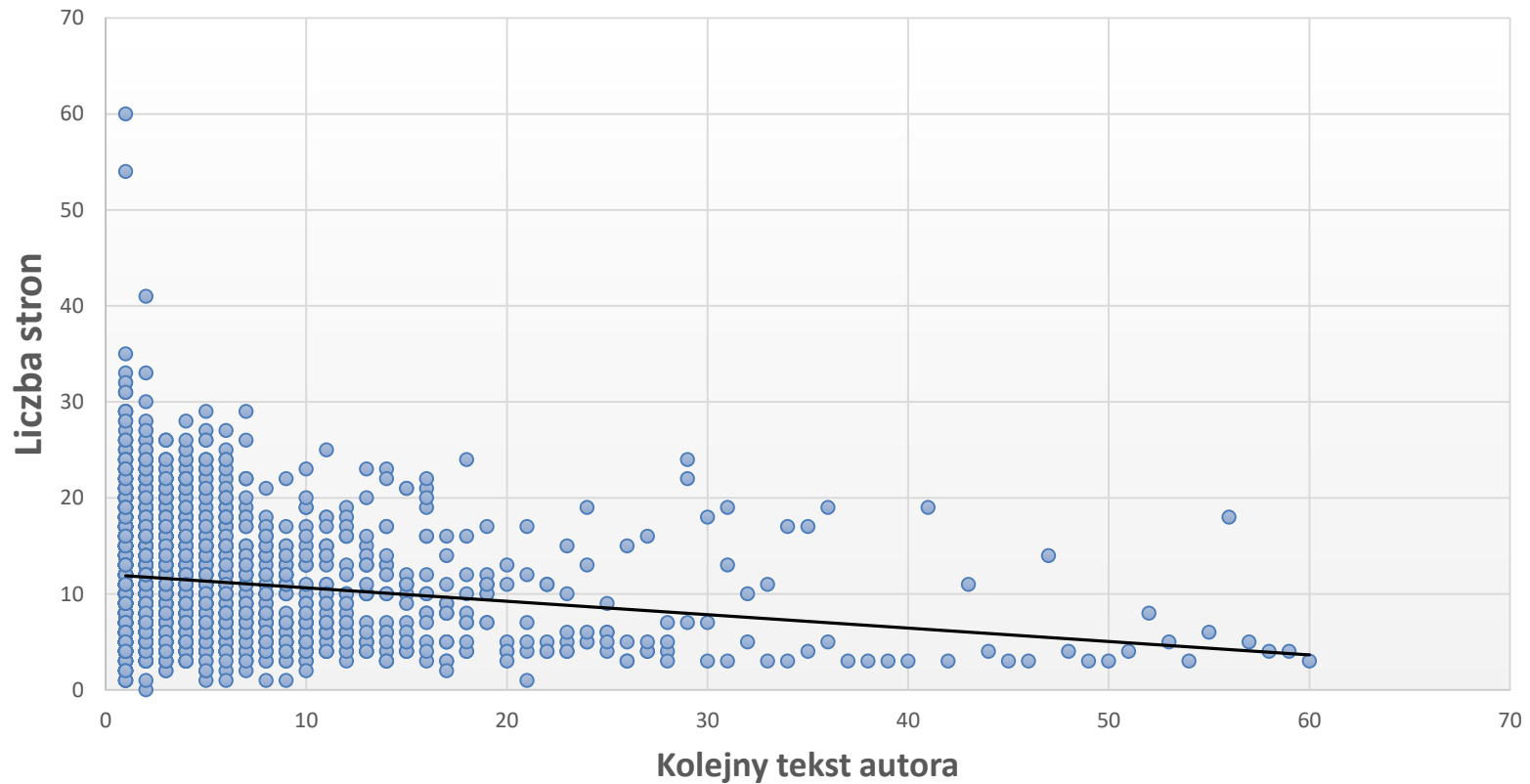
Dane bibliograficzne

Odsetek mężczyzn i kobiet wśród autorów

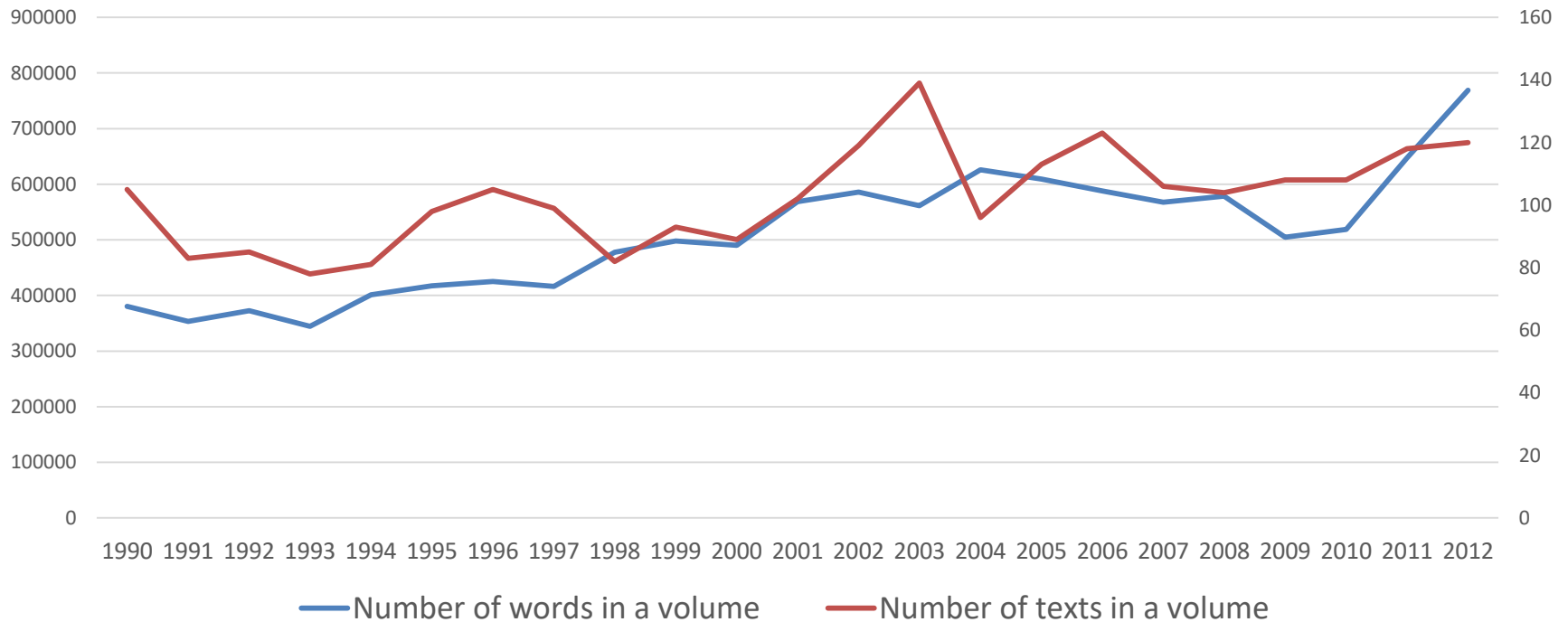
Dane bibliograficzne

Długość kolejnych tekstów danych autorów

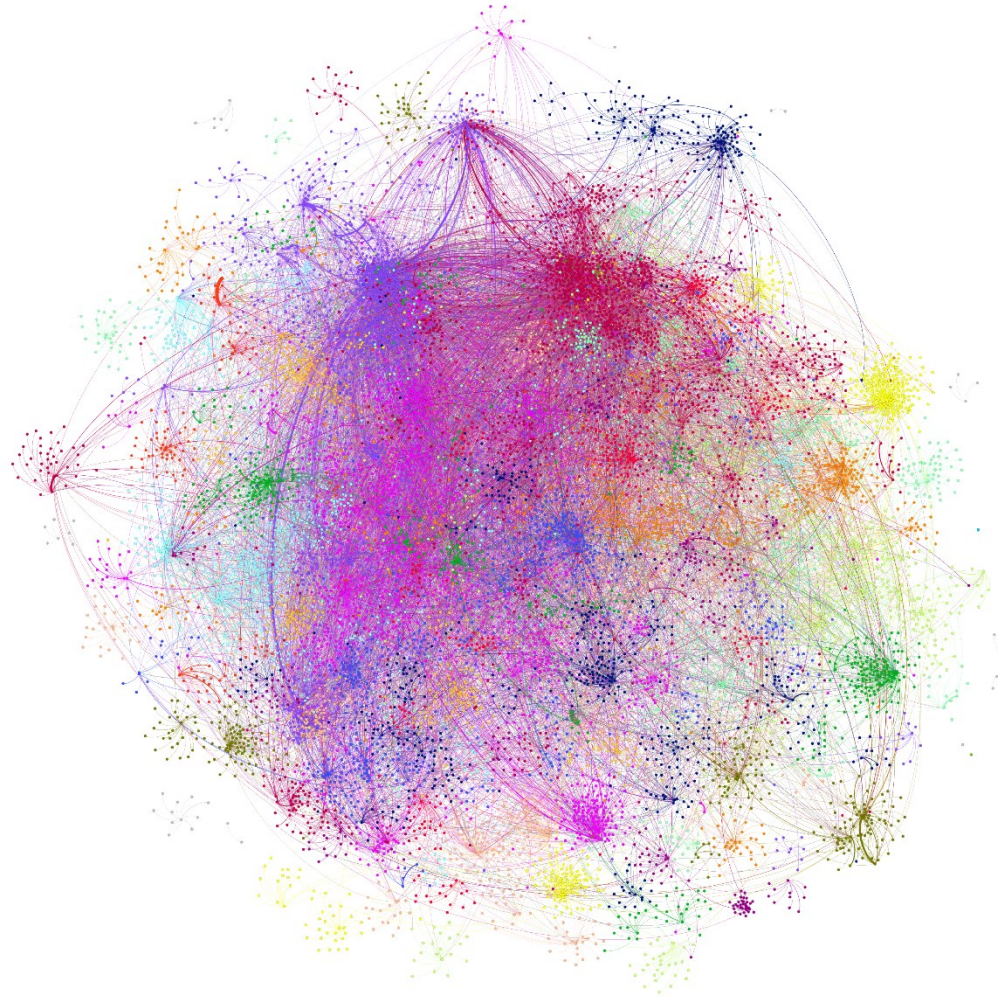

Analiza metadanych

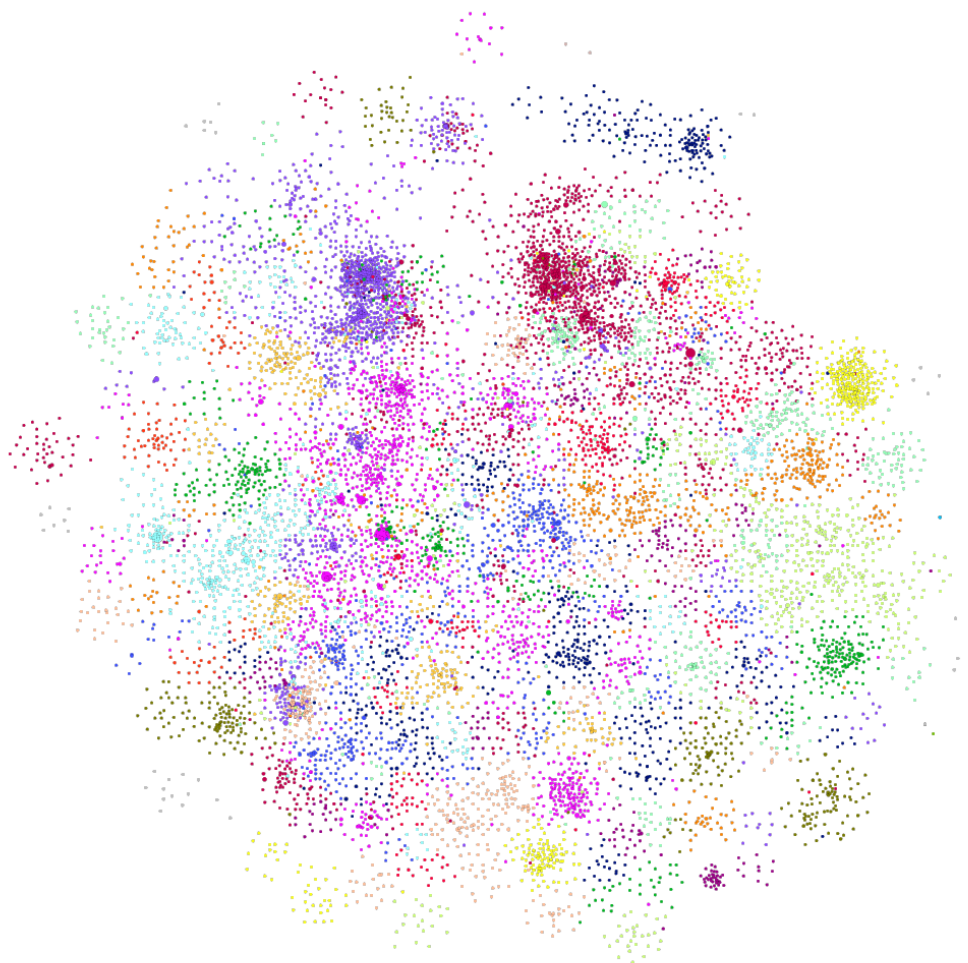
Rozmiar *Tekstów Drugich* (1990-2012)

Sieć relacji (dane bibliograficzne)

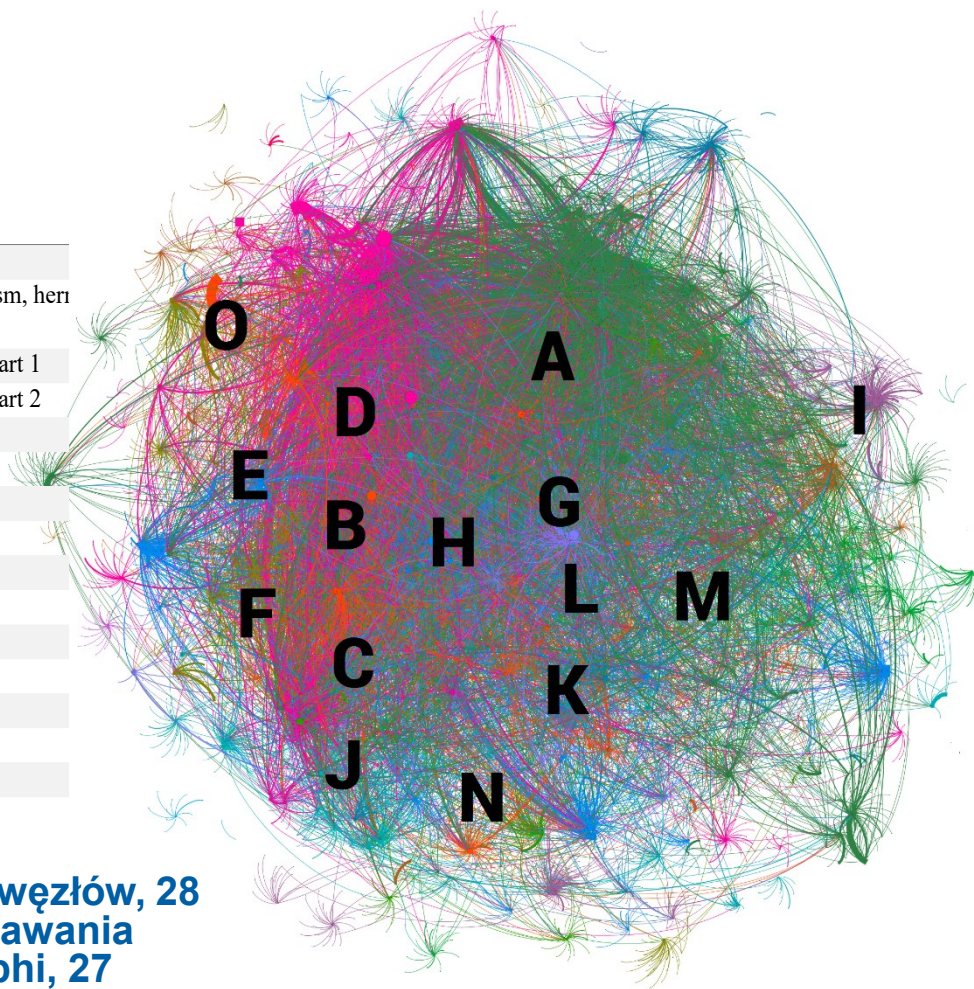

Sieć relacji bez krawędzi (dane bibliograficzne)

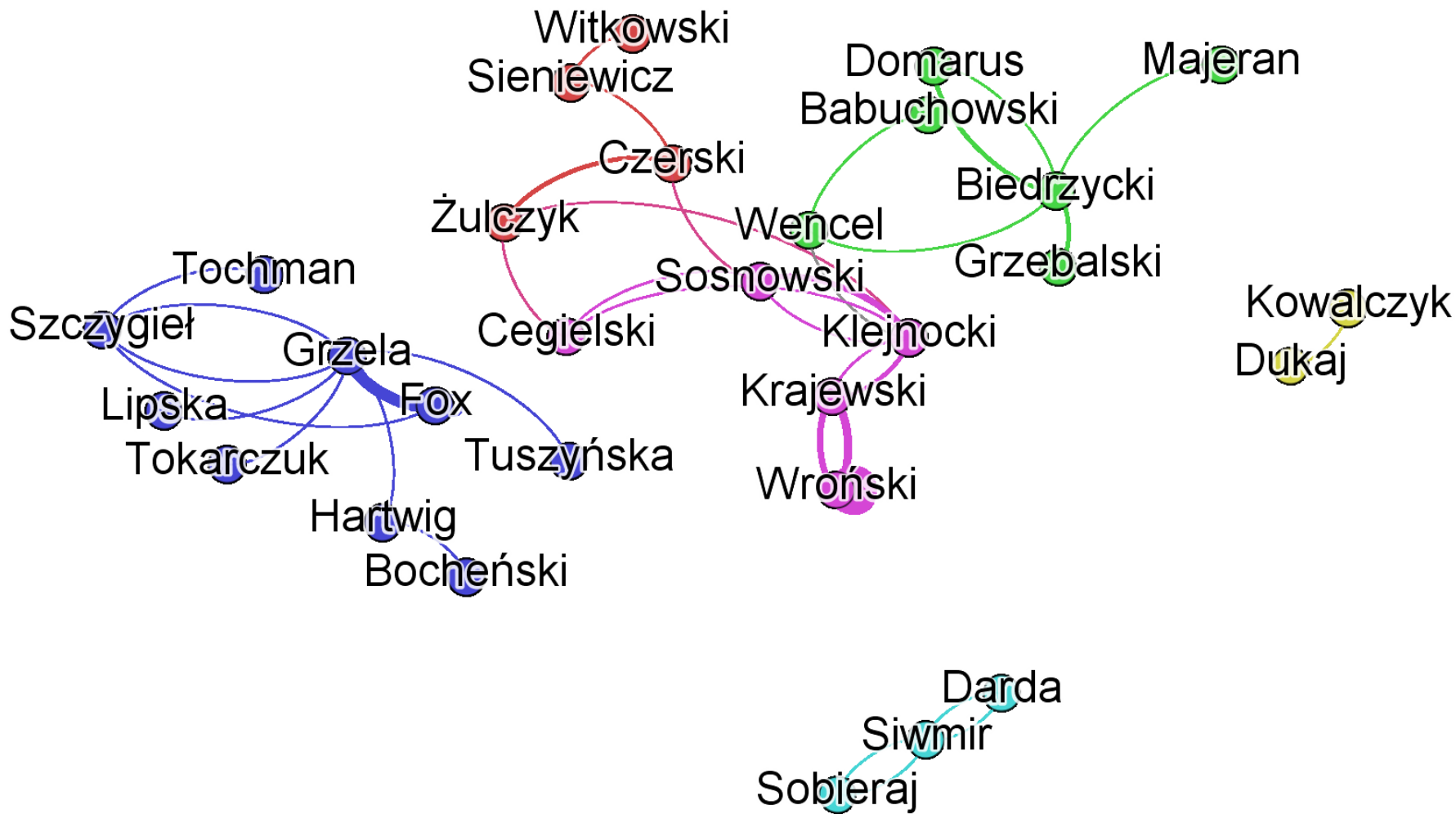

Analiza metadanych

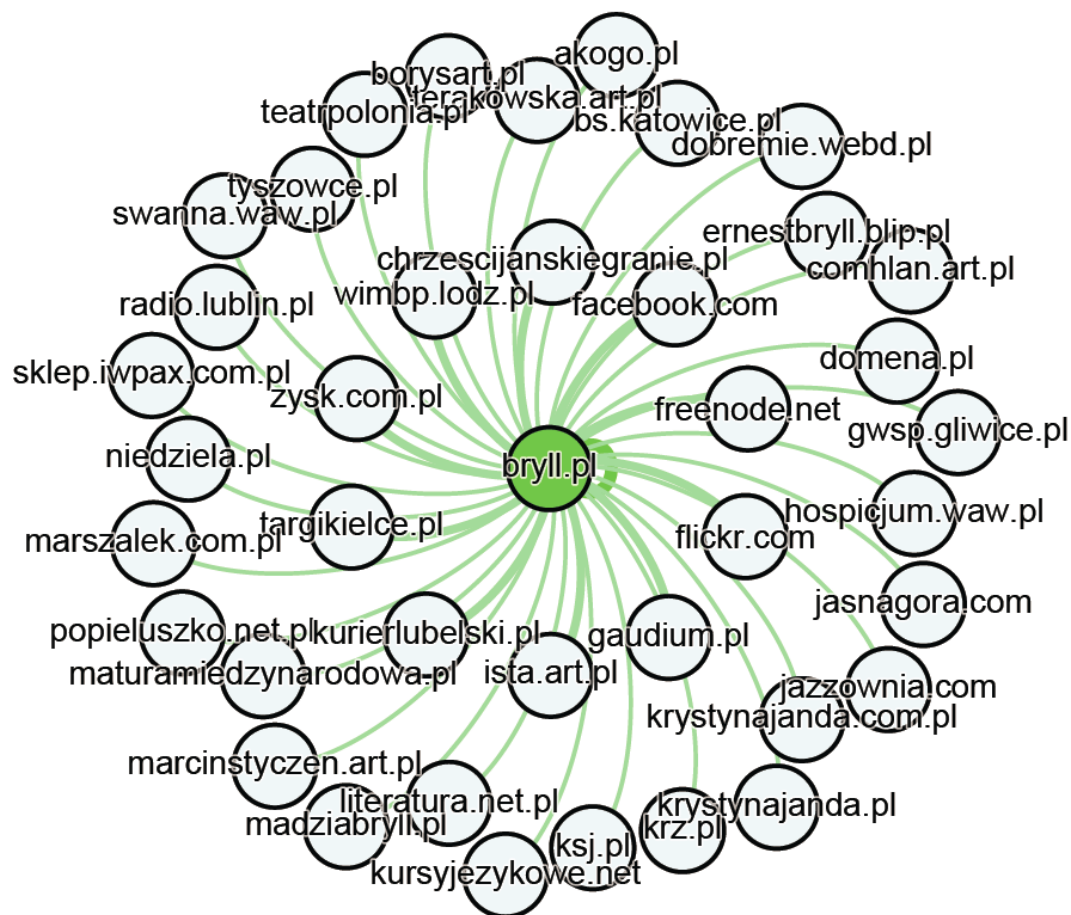
CLUSTER	NUMBER OF AUTHORS	% (N=10543)	TOPIC
A	2510	23.81%	Poststructuralism, philosophy, literaturę
B	1284	12.18%	Theory of literature and culture (structuralism, hermeneutics, sociology of literature)
C	928	8.80%	History of 20th.-century Polish Literature part 1
D	912	8.65%	History of 20th.-century Polish Literature part 2
E	748	7.09%	Modernism, culture and art.
F	683	6.48%	Romanticism
G	535	5.07%	Holocaust and testimony
H	439	4.16%	Literary criticism, comparative literaturę
I	423	4.01%	Neurosemiotics, darwinism
J	404	3.83%	Feminism
K	387	3.67%	Poetics, versology
L	387	3.67%	Postcolonialism
M	347	3.29%	Old-Polish Literature
N	293	2.78%	Formalism and Prague School
O	220	2.09%	Darwinism
OTHER	43	0.41%	[12 clusters with rare authors]

Sieć współcytowań: ukierunkowana, 10 191 węzłów, 28 613 krawędzi. Zastosowano metodę rozpoznawania skupień Louvain oraz layout OpenOrd w Gephi, 27 clusters

Wizualizacja sieci pisarza (analiza linków)

W stronę literackich *Big Data*

- Korzystanie z danych bibliograficznych, adnotacji i statystyk tekstowych (text mining)
- Metody ilościowe wspomagające interpretację jakościową (badania zintegrowane)
- Lepsze dane → lepsze odpowiedzi
- Więcej danych → więcej problemów
- Praca na danych, które powstały dla celów informacji naukowej, nie badań (np. *casus* adnotacji)
- Cel: stworzenie bazy danych zdolnej udzielać odpowiedzi na uprzednio niezaplanowane pytania

○ Projekt:

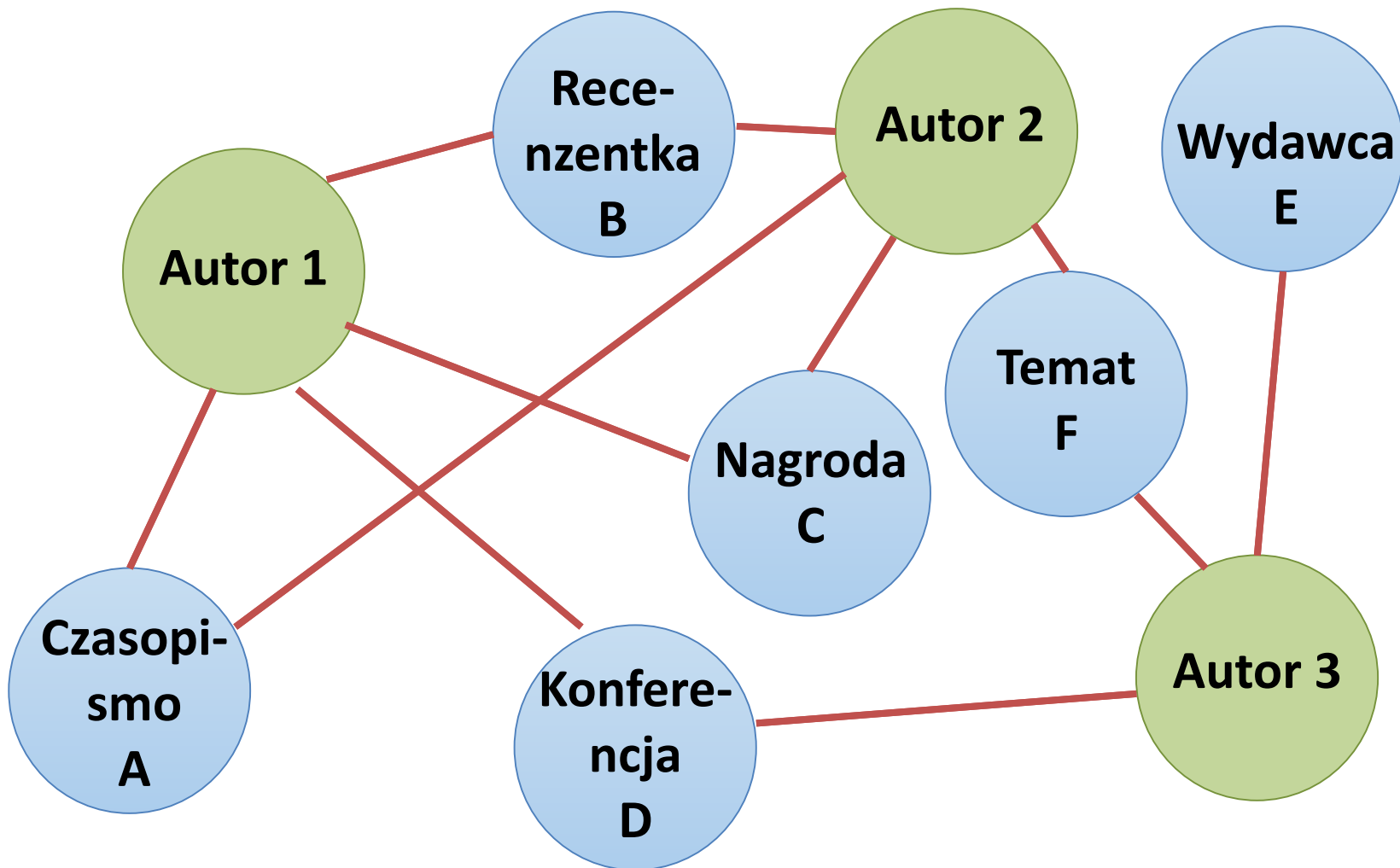
- Polska Bibliografia Literacka – laboratorium wiedzy o współczesnej kulturze polskiej;
- 3-letni projekt realizowany ze środków Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (2015 – 2018) (okrojony o 2/3 w stosunku do planowanego zakresu).
- Partner informatyczny: Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe przy IChB PAN

Cele:

- Stworzenie bazy danych potencjalnie obejmującej lata 1939-2002 (ok. 3 miliony rekordów)
- Scalenie bazy online z rocznikami archiwalnymi i bibliografiami pochodnymi (II WŚ; Drugi Obieg)
- Połączenie zapisów z elementami chmury *Linked Open Data*.
- Stworzenie prototypów narzędzi do prowadzenia badań

PBL lab

Narzędzie badawcze

Morał

- **Teksty i dane jako narzędzia pozyskiwania nowej wiedzy**
- **Potrzebujemy więcej danych!**
- **Narzędzia ułatwiają, a nie zastępują interpretację**
- **„Trzecia fala humanistyki cyfrowej” – krytyczny namysł nad epistemologią narzędzi**

Dziękuję za uwagę

Maciej.Maryl@ibl.waw.pl

[ORCID ID 0000-0002-2639-041X](https://orcid.org/0000-0002-2639-041X)

[@maciejmaryl](https://twitter.com/maciejmaryl)

[maryl.org](https://www.maryl.org)

chc.ibl.waw.pl